

Zonnedauw

driemaandelijks tijdschrift van Natuurpunt Noord-Limburg (Lommel, Werpelt)

jaargang 42 - nr.2- april-mei-juni

2010

Foto uit de oude doos

De foto uit de iets minder oude doos is gemaakt op woensdag 27 juli 1994, bijna 16 jaar geleden. Dankzij onze reisverslagen, die zijn verschenen in Zonnedaauw, weten we dit heel precies. Van 16 tot 31 juli 1994 verbleven we met Wielewaal Noord-Limburg, nu Natuurpunt Noord-Limburg, met een 50-tal natuurvrienden in Doubice, een onooglijk klein dorpje in Noord-Bohemen (Tjechië).

Met Google Earth, waarmee Josse Gielen ons dit jaar heeft leren omgaan, vlieg ik even over dit gebied en vind aldoende ook het kasteel terug dat we die bewuste dag in 1994 bezochten. In de rechtse noordelijke grensuitstulping van Tjechië, nabij de Poolse grens vinden we het stadje Frydlant gelegen in de regio Liberec. Frydlant telt 7608 inwoners en was tot 1945 een plaats met een overwegend Duitstalige bevolking. Na de Tweede Wereldoorlog werd de Duitstalige bevolking echter verdreven.

Het kasteel op onze foto, de bijzondere bezienswaardigheid van dit stadje, dateert uit de 13de eeuw. Het tegenwoordige gebouw bestaat uit een gotisch kasteel met een hoge toren en een renaissance kasteel. Het kasteel had reeds een museum in 1801 en vandaag is het een van de meest bezochte kastelen in de Tsjechische Republiek.

Theo Renckens, verslaggever die dag, schreef onder andere: "Het bezoek aan de burcht Frydlant, gelegen aan de rivier Sméda en gebouwd op een basaltrots in de 13de eeuw is nu ingericht als museum en vertelt ons de geschiedenis van de heersende klasse welke in de loop der eeuwen deze streek heeft beheerst. De toegang tot de burcht gaat via een grote ophaalbrug naar een binnenplein. Het is op dit binnenplein dat we ons bevinden, wachtend om het kasteel te mogen betreden. Het is namiddag, de zon staat hoog, schijnt fel en de zwart-witte frescobeschildering van de buitenmuren trekt meteen onze aandacht. De hond op de voorgrond vraagt haast om een foto want hij is zo mooi

assorti met de muurschildering."

Een foto roept meteen een aantal herinneringen op. Naast de vele natuurexcursies, o.a. naar het Reuzengebergte en de berg Jedlova, bezochten we tevens Praag, Theresienstadt, maakten we een boottochtje op de Hrensko, bezochten we een Kristalfabriek enz. We herinneren ons deze 14-daagse uitstap als zeer geslaagd, mooie natuur afgewisseld met culturele bezoeken, prachtig zomers warm weer, rust, stilte. Men kan de verslagen van deze reis nalezen in Zonnedaauw, jaargang 26 nr. 4 en jaargang 27 nr. 1. Bij het doorbladeren van deze oude boekjes valt ons op hoezeer de lay-out veranderd is sindsdien, te danken aan de ontwikkeling van digitale mogelijkheden. Foto's hebben de plaats ingenomen van tekeningen. Niettemin waren de illustraties met tekeningen destijds ook niet mis. Terugblikkend mogen we besluiten dat we door de jaren vele heuglijke uitstappen en reizen hebben meegemaakt met onze natuurvereniging uit Noord-Limburg. En dat mag zo blijven doorgaan, nietwaar?

Paul VERHEYEN

Inmiddels heeft onze voorzitter, Luc Winters, ons een zestal oude dia's uit de verzameling van Gerard Jannis doorgespeeld. Op twee dia's, in een kartonnen kadertje, staat "febr 75" geperst. Deze foto's trekken onze aandacht. We drukken dezen derhalve hier af want ze vragen om een verhaal. Wie kruipt er eens in de pen naar aanleiding van deze foto's uit de oude doos.

Afdelingsbestuur

Gène Wellens, erevoorzitter	
Luc Winters, voorzitter	luc.winters@telenet.be
Marie-Louise Bosmans, ondervoorzitster	
Albert Mertens, schatbewaarder	albert.mertens@skynet.be
Paul Verheyen, secretaris, redactie Zonnedaauw	pool.verheyen@skynet.be
Leon Plessers, ledenadministratie	leon.plessers@helvoet.com
Henri Cuyvers	henricuyvers@telenet.be
Albert Geuens,	bertgeuens@skynet.be
Carl Vertommen	carl.vertommen@telenet.be
Marc Geuens,	marcgeuens1@telenet.be
Ann Geypen, nazicht teksten Zonnedaauw	annencarlo@telenet.be
Gerard Jannis,	
Jansen Toon	totom@telenet.be
Herman Poorters	hermanpoorters@hotmail.com
Rik Theuws,	rik_theuws@hotmail.com
Henri Vaesen,	
Paula Alaerts-Vliegen, beheer Wateringhuis, feestcomité	petrus.alaerts@telenet.be
Alice Akkers-Das, feestcomité	
Hanne Maes, lay-out Zonnedaauw	hanne_maes@pandora.be

WERKGROEPEN

Albert Geuens: vogelwerkgroep	bertgeuens@skynet.be
Guido Jansen: vissenwerkgroep	gijans@hotmail.com
Luc Winters: amfibieën en reptielen	luc.winters@telenet.be
Gerard Jannis: libellen	gerard.jannis@telenet.be
Pierre Alaerts: planten	petrus.alaerts@telenet.be
Peter Waelbers: zoogdieren	
Albert Mertens: natuurgidsen	albert.mertens@skynet.be

CONSERVATORS NATUURGEBIEDEN

Hoofdconservator (H.C.) en coördinator	Gerard Jannis
“De Vloeiweiden in de Watering” (Lommel-Kolonie),	Albert Mertens (H.C.), en Pierre Alaerts
“De Lommelse heidegebieden”: de Riebos , de Blekerheide, de Heuvelse heide en de Kattenbossenheide,	André Geypen (H.C.), en Michel Emmers
“De Tip”, (dendrologisch park in Lommel-Kerkhoven),	Gène Wellens (H.C.), Rik Theuws
“Het Plat” (Overpelt)	Theo Renckens (H.C.), Willy Cox en Luc Winters
“De Dommelvallei” (Hechtel-Eksel, Peer en Overpelt)	Albert Geuens (H.C.) en Wouter Beyen
“De Veewei” (Hechtel-Eksel)	Luc Winters (H.C.) en Fons Kenis

INHOUD

Voorste binnenomslag:	Foto uit de oude doos
Blz 1.....	Afdelingsbestuur.
Blz 2.....	Inhoudsopgave
Blz 3.....	Woord Vooraf: Biodiversiteit
Blz 4.....	Aankondiging van Activiteiten
Blz 6.....	Driedaagse uitstap naar Oostduinkerke
Blz 8.....	Cursus-aanbod in heel de regio van Natuurpunt
Blz 9.....	Fotofestival 2010
.....	Biodiversiteits-weekend 11 t/m 13 juni 2010
Blz 11.....	Toezicht WateringHUIS 2010
Blz 12.....	Verslag Zeelandreis met Natuurpunt Noord-Limburg
Blz 14	Terugblik op de maandelijkse vogelwandelingen in de Maaij in 2009
Blz 16	Publiciteit
Blz 20.....	Wereldwaterdag en Limburgse vissenwerkgroep
Blz 21.....	Oproep! Wie helpt ons zoeken naar amfibieën en reptielen.
Blz 22.....	Rijk aan Natuur aangereikt: Paardenbloem – <i>Taraxacum officinale</i> .
Blz 23.....	Natuurlijk een verhaal: De eenzame koning.
Blz 24.....	Mest historiek: derde deel.
Blz 26.....	Natuurpunt zoekt grote daken.
Blz 27.....	Berkenzwam: EHBO-kit van Ötzi.
Blz 28.....	Natuurlijk een verhaal.
Achterste binnenomslag:	Colofon

WOORD VOORAF

Biodiversiteit

De Verenigde Naties hebben 2010 uitgeroepen tot **Internationaal jaar van de Biodiversiteit**. Terwijl er tijdens de duurzaamheidstop in Johannesburg van 2002 internationale afspraken werden gemaakt om het biodiversiteitverlies voor 2010 significant te doen afnemen, ging Europa nog een stap verder met de stelling dat tegen 2010 de achteruitgang gestopt zou worden. De Europese landen hebben afgesproken om het biodiversiteitverlies in 2010 te stoppen.

Biodiversiteit is de verzamelnaam voor de verscheidenheid aan micro-organismen, dier- en plantensoorten, de genetische variatie binnen die soorten en de verscheidenheid aan leefgebieden of ecosystemen. Omdat we steeds meer gebruik maken van ecosystemen, zoals bossen, moerassen en zeeën gaat de biodiversiteit in een razend tempo verloren. De opwarming van de aarde, de invasieve exoten, de vernieling van het regenwoud, het leegvissen van de zeeën, de vervuiling... allemaal het gevolg van menselijke activiteiten. Aantasting van biodiversiteit en de uitputting van de natuurlijke hulpbronnen bedreigt uiteindelijk het voortbestaan van alle mensen.

Recente studies wezen uit dat er steeds meer soorten met uitsterven bedreigd zijn en dat deze achteruitgang 1000 maal sneller gaat dan in de prehistorie. Dit is een alarmsignaal. Het zou een zware misrekening zijn om het voortdurend verlies aan biodiversiteit te onderschatten. Om het met de woorden van Kastastroof te zeggen "de wereld die gaat naar de kloten".

Er is in de afgelopen jaren al veel gebeurd, maar we hebben de achteruitgang nog niet kunnen stoppen. Gelukkig beginnen de politici te beseffen dat er iets moet gebeuren en dat er gedurfde keuzes moeten gemaakt worden. De bedrijven moeten zuinig omgaan met natuurlijke rijkdommen en energie en zoeken naar ecologisch verantwoorde technologieën. Hun economisch denken moet aangepast worden.

Ook wij kunnen iets doen. De mens vergeet maar al te vaak dat in onze huidige maatschappij alles bijna gratis en onuitputtelijk lijkt. Zonder het goed te beseffen plundert en mishandelt hij zijn enige rijkdom: de aarde. Het milieu vervuilen is jezelf vervuilen.

Verbeter de wereld en verklein je ecologische voetafdruk. De aarde en uw kinderen en kleinkinderen zullen je dankbaar zijn.

Luc Winters

ACTIVITEITEN

AANKONDIGING

Zondag 18 april 2010

Voorjaarswandeling in “Het Plat” te Overpelt.

Leiding: Theo Renckens, John Verboven en Willy Cox.
Samenkomst: om 14.00 uur aan de schapenstal op het einde van de Palisstraat (Holven)

Zondag 25 april 2010 (afsluiting week van de aarde)

Open natuurdag met afdeling Hechtel – Eksel

Natuurpunt Hechtel-Eksel sluit de ‘Week van de aarde’ af met een hele dag vol natuuractiviteiten rondom de Katershoeve.

Vroege vogelwandeling met Albert Geuens .

Aansluitend ontbijt op de Katershoeve.

Start : 6u00 – ontbijt rond 8u00

Plaats : Hoek Hoefstraat – Oude Barrierstraat

Inschrijven is niet nodig. Vrije bijdrage voor ontbijt.

Poelenwandeling

Start : 10u00 – 12u00

Plaats : Hoek Hoefstraat – Oude Barrierstraat

Einde aan de poelen bij de Katershoeve.

Katerswandeling met verrassende ontmoetingen onderweg

Doorlopend starten tussen 14u00 en 16u00

Plaats: Katershoeve (Hoefstraat – Hechtel)

Volksspelen, boekweitkoek, koffie en vlaai, een frisse pint ,...

Doorlopend aan de Katershoeve van 10u00 tot 18u00

De Katershoeve is aangeduid vanop de Hoefstraat in Hechtel en enkel te voet of met de fiets bereikbaar. Parkeren kan langs de Hoefstraat.

Kom met de fiets ! Voor alle fietsers is er een gratis consumptie.

Meer info : Natuurpunt Hechtel-Eksel : 011/731279 of natuurpunt.hechtel-eksel@skynet.be

Met de medewerking van JNM-Limburg

Van vrijdag 30 april tot maandag 3 mei 2010

Tuinen- en landschapsreis Engeland

We wensen de deelnemers een voorspoedige en aangename reis. Gezien ons FOTOFESTIVAL 2010 willen we hen aanmoedigen geestdriftig gebruik te maken van hun fototoestel. We verwachten dus niet alleen een geschreven reisverslag maar ook een gevarieerd beeldverslag.

Zondag 2 mei 2010

Geleide wandeling in “De Vloeiweiden” te Lommel-Kolonie

Leiding: Noord-Limburgse natuurgidsen: Albert Janssen en Carl Vertommen.
Samenkomst: om 14 uur aan het einde van de Koloniestraat of om 13.45 uur aan “Het wateringHUIS”.

Zondag 9 mei 2010

Uitstap naar “De Dommelvallei” in Eksel

Leiding: Gerard Jannis en Albert Geuens.
Samenkomst: 9 u Zuiveringsstation te Eikelbosstraat Eksel
De Dommelvallei is een van de natuureservaten van onze afdeling. Dit prachtige natuurgebied met zeer rijke percelen willen we dus zeker ook eens in volle leven bezoeken. In deze periode staan ook de orchideeën in volle bloei.

Vrijdag 14, zaterdag 15 en zondag 16 mei 2010

DRIEDAAGSE UITSTAP NAAR ZEE (KOKSIJDE)

Het vijfendertigste weekend (O.H.Hemelvaartweekend) gaat dit jaar door aan zee te Koksijde.

Meer gegevens en de nodige inlichtingen betreffende deze driedaagse vind je elders in deze Zonnedauw.

Maandag 24 mei 2010 (Pinkstermaandag)

Uitstap naar “De Veeweivallei” in Eksel

Leiding: Jef Kerkhofs, Albert Geuens en Fons Kenis.
Samenkomst: om 8.00 uur aan de parking van de Autokeuring te Eksel.
De Veeweivallei is een van de natuureservaten van onze afdeling. Dit prachtige natuurgebied met zeer rijke percelen willen we dus zeker ook eens tijdens volle zomer, in volle leven bezoeken.

Zondag 30 mei 2010 (Dag van het Park)

Wandeling in ons “Dendrologisch Wielewaalpark Den Tip” te Lommel-Kerkhoven

Leiding : Albert Geuens
Samenkomst: om 14.00 uur aan De Tip, Kanaalstraat ter hoogte van de Harmoniezaal.

Zondag 6 juni 2010

Geleide natuurwandeling in “De Vloeiweiden” te Lommel-Kolonie

Leiding: Noord-Limburgse natuurgidsen: Rudi Wouters en Willy Jacobs.
Samenkomst: om 14 uur aan het einde van de Koloniestraat of om 13.45 uur aan “Het wateringHUIS”.

Vrijdag 11 juni 2010

Nachtzwaluwtocht in het domein “Het Pijnven” te Eksel - Lommel

Leiding: Albert Geuens.
Samenkomst: om 20.30 uur op de parking van het staatsbos “Het Pijnven”, nabij het Bosmuseum, Kiefhoekstraat (weg van Eksel naar Lommel-Kerkhoven).
Doel: observeren van de nachtzwaluw.
Onze vogelwerkgroep hield reeds meerdere goed georganiseerde tellingen, daarom is het nu voor de geïnteresseerde leden dé gelegenheid om deze mysterieuze vogel iets beter te leren kennen.

Zaterdag 12 juni tot zondag 27 juni 2010

15-daagse reis naar Canada.

We wensen alle deelnemers een goede reis toe en moge deze dagen gevuld worden met memorabele natuurwaarnemingen, waarvan de achterblijvers later mogen meegenieten via beeld en verhaal. FOTOFESTIVAL 2010 wil derhalve

alle deelnemers aanmoedigen om hun fotoestel niet te sparen.

Tweede helft juni 2010

Maaien, hooien, persen in de Vloeiweiden

Aangezien we het goede hooiweer niet op bestelling krijgen, zullen we maaien, hooien en persen wanneer het hooiland en het weer het toelaten. Om te weten of er gemaaid of gehooid wordt, kan je Albert Mertens (011/649400) of Pierre Alaerts (011/541984) opbellen.

Zaterdag 26 juni 2010

Beheerswerken in en om “Het wateringHUIS”

Opzet is om eenmaal per kwartaal “Het wateringHUIS” binnen maar ook buiten (de onmiddellijke omgeving) een poets- en onderhoudsbeurt te geven. Iedereen is welkom, zowel mannen als vrouwen.

Samenkomst: aan het “Het wateringHUIS” van 9 uur tot 12 uur

Zondag 27 juni 2010

Koffietafel en gezellig samenzijn aan “Het wateringHUIS”.

We nodigen alle medewerkers aan de talrijke beheerswerken en alle andere activiteiten van onze vereniging tijdens het afgelopen jaar uit op een gratis koffietafel met drank aan “Het wateringHUIS” vanaf 17 uur, als dank voor hun inzet.

Zaterdag 3 juli 2010

Beheerswerken in “De Dommelvallei” te Eksel

Leiding: Gerard Jannis.
Samenkomst: 9u -12u Zuiveringsstation te Eikelbosstraat Eksel
Bijeenrapen van hooi. Voor werkmateriaal wordt gezorgd

Zondag 4 juli 2010

Geleide natuurwandeling in “De Vloeiweiden” te Lommel-Kolonie

Leiding: Noord-Limburgse natuurgidsen: Toon Jansen en Dirk Delchambre.
Samenkomst: om 14 uur aan het einde van de Koloniestraat of om 13.45 uur aan “Het wateringHUIS”.

Maandag 5 juli 2010

Werkvergadering: Verzending van de Zonnedauw nr. 3 - 2010
Samenkomst in De Geer te Eksel om 20.00 uur.

Driedaagse uitstap naar Oostduinkerke

tijdens het weekend na O.L.H.–Hemelvaart
op vrijdag 14, zaterdag 15 en zondag 16 mei 2010.

34 jaar ononderbroken organiseerde onze afdeling een driedaagse uitstap naar de Ardennen. Tijdens de vorige editie te Farnières bij Grand-Halleux werd met algemene instemming beslist om in mei 2010 de driedaagse aan onze Belgische kust te laten doorgaan.

Hier vinden jullie de praktische informatie aangaande onze 35-ste editie van onze Natuurpuntdriedaagse, ditmaal aan onze kust met niet alleen de zee maar tevens de prachtige duinen met zijn specifieke

flora als aantrekkingspool en natuurbeleving!

Ons verblijf :

Jeugdherberg 'De Peerdevisser'

Duinparklaan 41

8670 Oostduinkerke

Tel. 058 51 26 49

www.vjh.be

Wij hebben in deze moderne jeugdherberg voor 32 personen gereserveerd en beschikken over dertien 4-persoonskamers en een 6-persoonskamer. Op vrijdag 23 april moeten wij het juiste aantal deelnemers doorgeven. Schrijf dus tijdig in! Dit kan bij Marc Geuens best via mail marcgeuens1@telenet.be of desnoods via GSM 0478 54 22 51.

Praktische inlichtingen:

A. De reis.

Dit jaar reizen we met de Belgische Spoorwegen naar de kust. De treinreis met 2 overstappen duurt 3.30 uur en stopt in Adinkerke. Daar zal de bagage overgeladen worden in camionetten, die alles naar de jeugdherberg brengen. Handbagage met knapzak uiteraard bijhouden. De verplaatsing naar de jeugdherberg gebeurt met de kusttram (de stopplaats is op 800 meter van de jeugdherberg). Alle te bezoeken gebieden zijn op wandelafstand. Eén camionette zal altijd op strategische plaatsen staan tijdens onze wandeltochten waar we onze spullen, fotomateriaal e.d. in kwijt kunnen .

We gaan dus met de trein en vertrekken in Neerpelt om 6.31 uur of in Lommel om 6.43 uur.

(Bij inschrijving de opstapplaats vermelden aub). 's Zondags nemen we om 17.59 uur de trein terug naar huis.

B. Persoonlijke uitrusting.

Neem regenkledij en hoge wandelschoenen mee. Denk ook aan je foto- of filmmateriaal.

Pantoffels in de herberg zijn gewenst. Lakens zijn in de prijs inbegrepen.

C. Knapzak

Voor de vrijdagmiddag zorgt ieder voor zijn eigen knapzak. Zo mogelijk reserveren we plaatsen in een cafe. Het avondeten is voorzien in de jeugdherberg.

D. Ter informatie

Degenen die niet met de trein meekunnen, een dagje minder kunnen komen of een andere praktische vraag hebben, gelieve Marc Geuens te contacteren (GSM 0478 54 22 51).

Programma : Vrijdag brengen we meteen een bezoek met gids aan de Carbourduinen. Ze zijn de oudste duinen van de kust en hebben een bijzondere ecologische waarde. Na de picknick wandelen we langs De Oosthoekduinen naar De Houtsaegerduinen. Het gebied bezit enkele poelen met o.a. zeer zeldzaam kruipend moerasscherm. Daarna reizen we met de kusttram naar onze jeugdherberg.

Zaterdag maken we er een dagtrip van en vertrekken we vanuit de jeugdherberg te voet via het Witte Brugwandelpad naar het bezoekerscentrum en het natuurgebied "de Doornpanne" van het IWVA. Tijdens het voorjaar broeden hier o.a. nachtegaal, zwartkop, tuinfluiter en fluiter. Daarna beklimmen we de hoogste duinrug van de kust "De hoge Blekker" en wandelen we door De Noordduinen. Het gebied is gelegen rond de luchtmachtbasis Koksijde en is eigendom van ANB (Agentschap Natuur en Bos). De wandelpaden zijn zeer recent en de herstelmaatregelen zijn in volle aktie. Ook zien we zeer mooie vissershuisjes en de Zuid-Abdijmolen.

Zondag bezoeken we het Vlaams Natuurreservaat Hannecaertbos en "Ter Yde" (Europees Life-Natuurproject "FEYDRA") waarbij we een kleine strandwandeling doen. 's Middags eten we in de jeugdherberg, vervolgens laden we de bagage in en rijden we met de kusttram naar bezoekerscentrum "De Nachtegaal", gelegen in de Oosthoekduinen, alwaar we onze laatste wandeling maken.

Inschrijving: Naam en aantal personen doorgeven via mail (marcgeuens1@telenet.be) of per GSM 0478 54 22 51 aan Marc Geuens. Indien Marc moeilijk te bereiken is, kan men Luc Winters contacteren (tel.: 011/645842). Het verschuldigde bedrag eveneens vooraf overschrijven op rekeningnummer 035-2612051-76 van Natuurpunt Noord Limburg met vermelding "3-Daagse 2010".

De prijs voor het verblijf tijdens dit weekend bedraagt per persoon 75 euro en 70 euro voor min 25-jarigen. Inbegrepen zijn 2 overnachtingen, lakens, 2 warme maaltijden, 2 ontbijten, lunchpakket en broodmaaltijd zon-

dagmiddag.

Voor het vervoer: groepsticket voor trein en kusttram komt op 15 euro per persoon heen en terug. De totale prijs bedraagt dus 90 euro per persoon en 85 voor min 25-jarigen. Let wel er zijn GEEN 2-persoonskamers beschikbaar!

Tijdens onze voorbereiding vorig jaar waren we verrast door de variatie van de fauna en flora in deze opgesomde beschermde gebieden en ze zijn zeker de moeite waard om te bezoeken!

Naar gewoonte worden de lustrum-deelnemers gevierd: vooral Jef Diepvens, die als enige aan alle driedaagse uitstappen heeft deelgenomen, dus nu voor de 35ste keer, schrijft zowaar geschiedenis, en Henri en Marie-Louise Vaesen zullen beiden voor de 15de keer meegaan.

Marc GEUENS

Cursus-aanbod in heel de regio van NATUURPUNT

Om het cursus-aanbod in onze regio door alle Noordlimburgse Natuurpunt-afdelingen op elkaar af te stemmen kwam men tot onderling overleg en afspraken. En onderstaand vinden jullie het toekomstige aanbod in 2010.

Cursus zoogdieren

Wat: Cursus voor beginners, de ecologie en kenmerken van de inheemse zoogdieren worden overlopen.
Theorie: donderdag 1, 8, 15, 22, 29 april, van 19.30 tot 22.30uur
Waar: Milieuklas (achterkant kringwinkel), Steenweg Wijchmaal 66, 3990 Peer.
Excursie: donderdag 6 mei, 19.30u – 22.30u, locatie wordt meegedeeld tijdens de theorielessen.
Prijs: 35 euro voor Natuurpunt-leden, 45 euro voor niet-leden.
Info en inschrijvingen: marleen_massonnet@gmail.com- 0487-55 24 87

Planten voor beginners

Wat: De deelnemers leren een systematiek aan om planten in het veld te herkennen.
Waar: de Schans, Rode Kruisplein, 3980 Hechtel-Eksel
Theorie: dinsdag 4 en 11 mei van 19.30 tot 22.30 uur
Excursie: dinsdag 18, 25 mei, 22 juni en 6 juli en 3 augustus, telkens om 19:30 uur, plaats wordt meegedeeld tijdens de theorielessen.
Prijs: 21 euro voor Natuurpuntleden, 35 euro voor niet-leden.
Info en inschrijvingen: natuurpunt.hechtel-eksel@skynet.be - 011-73 12 79

Cursus Nachtvinders

Wat: Deze cursus laat de deelnemers kennismaken met de uitgebreide soortenrijkdom aan nachtvinders. Naast de ecologie, levenswijze en voorkomen wordt heel wat aandacht besteed aan de herkenning van de verschillende groepen nachtvinders.
Theorie: donderdag 20 en 27 mei, 19.30u tot 22.30u
Waar: bezoekerscentrum Hageven/De Wulp, Tussenstraat 10,3910 Neerpelt
Excursie: zaterdag 28 mei en zaterdag 23 juli, uur en locatie wordt meegedeeld tijdens de theorielessen.
Prijs: 12 euro voor Natuurpunt-leden, 20 euro voor niet-leden.
Info en inschrijvingen: lou.buckinx@skynet.be - 0475-22 07 77

Cursus Zwaluwen

Wat: Opfrissing van de verschillende zwaluwen, met aansluitend bezoek aan zwaluwentil.
Theorie en excursie: zaterdag 12 juni, van 13.30 tot 17.00uur
Waar: start aan het bezoekerscentrum Hageven/De Wulp, Tussenstraat 10,3910 Neerpelt
Prijs: 3 euro voor Natuurpunt-leden, 5 euro voor niet-leden.
Info en inschrijvingen: lou.buckinx@skynet.be- 0475-22 07 77

Paddenstoelen voor beginners

Wat: Een eerste kennismaking met het herkennen en benoemen van paddenstoelen, geen voorkennis vereist.
Theorie: maandag 27 september en 4 oktober, van 19.30 tot 22.30 uur.
Waar: De Schans, Kruisplein, 3980 Hechtel-Eksel
Excursie: zondag 10 en 17 oktober, van 9.30 tot 12.30 uur, locatie wordt meegedeeld tijdens de theorielessen
Prijs: 20 euro voor Natuurpunt-leden, 28 euro voor niet-leden
Info en inschrijvingen: natuurpunt.hechtel-eksel@skynet.be - 011-73 12

Fotofestival 2010

Op 27 februari laatsleden genoten we met 85 aanwezigen van de formidabele foto- en film-avond in OC Palethe te Overpelt, gepresenteerd door Jan Cornelissen en Ivo Schouteden met hun reportage over de 16-daagse naturreis naar het eiland Lesbos (GR) georganiseerd door Natuurpunt Noord-Limburg.

Bij mensen die begaan zijn met de natuur, natuurbescherming, natuurstudie of natuurbeleving, ligt het fototoestel vaak niet ver weg, ook al ambieert men niet een hoog niveau zoals we mochten beleven op 27 februari.

Zoals in vorige Zonnedaaw reeds uitvoerig aangekondigd, willen we in de loop van 2010 de vele amateurfotografen met een interesse voor onze natuurbeweging en in het bijzonder voor de natuur, zo uitnodigend naar beeldende expressie, aanmoedigen om foto's te maken en tevens kansen te geven en een podium te bieden om hun foto's te delen en te presenteren.

Natuurpunt Noord-Limburg organiseerde op zondag 21 en 28 maart in de voormiddag voor 30 gegadigden een fotocursus onder leiding van beroepsfotografen, Monique Bogaerts en Paul Van Loon.

Het is de bedoeling dat deze talrijke groep amateurfotografen onze natuur en onze activiteiten in beeld brengen en mogen we tevens verwachten dat we dit beeldmateriaal bij gelegenheid kunnen presenteren

en appreciëren. We denken aan projectieavonden in Palethe, een fototentoonstelling in Palethe of in het WateringHUIS, een blijvende presentatie over onze natuurgebieden voor regelmatige projectie ten behoeve van de bezoekers aan het WateringHUIS.

Bij wijze van toepassing vinden jullie in ons ledenblad steeds mooie foto's gemaakt door onze leden, zoals in dit blad bijvoorbeeld over de uitstap naar Zeeland op 14 februari 2010.

Er is door onze Natuurpuntafdeling voorzien in een speciale computeropslagcapaciteit van dit digitaal beeldmateriaal bij de computer van Paul Verheyen, Kleinmolenstraat 8, 3910 Neerpelt, tel.: 011/64 02 22, e-mail: pool.verheyen@skynet.be.

Iedereen kan aldaar foto's bezorgen via mail of geheugenstick of cd.

dagpauwoog

drieteenstrandloper

Biodiversiteits-weekend 11 t/m 13 juni 2010

Thema: insecten en geleedpotigen van droge biotopen

Voor insecten en geleedpotigen staat de omgeving van Lommel nog bekend als een blinde vlek. Vroeger bestond het landschap hier uit uitgestrekte heidevelden met veel levend zand en duinen. Dat de restanten daarvan nu ware entomologische schatkamertjes vormen bleek vorig jaar al toen een eerste verkennende inventarisatie plaats vond op Sahara. Het percentage Rode-Lijst-soorten onder de vangsten was hoog. Om het onderzoek nu een extra boost te geven is besloten om een themaweekend te organiseren, dat tevens goed kadert binnen 'Het jaar van de Biodiversiteit'. De resultaten zullen ons een beeld verschaffen van de streekfauna van ververvlogen tijden. Bovendien kunnen ze het belang benadrukken om deze inmiddels bedreigde biotopen te koesteren en waar mogelijk uit te breiden of opnieuw te ontwikkelen.

De activiteiten van het themaweekend zullen plaats vinden in het aaneengesloten gebied Maatheide-Sahara ten westen van Lommel. Het feit dat we hier nog veel droge biotopen (struikheide, heideschraal gras, open zandvlakten en stuifduinen) aantreffen is met name te 'danken' aan de zinkindustrie die de streek vooral in de eerste helft van de vorige eeuw beheerste. Het omliggende landschap werd nauwelijks tot ontwikkeling gebracht en de neerslag van zware metalen had z'n weerslag op de vegetatie. Er schuilt dan ook een zekere symboliek in het feit dat we voor drie dagen onze intrek zullen nemen in het voormalige woonhuis

van de directeur van de zinkfabriek, in Werkplaatsen Lommel. Het riante, karakteristieke pand kent een ruime veranda, met uitzicht op 'ons' grote privépark. Maatheide ligt direct aan de overzijde van de weg, dus veel activiteiten kunnen van hieruit te voet starten. Binnen de accommodatie vinden we een keuken, een living, een aantal kleine slaapzalen met sanitaire voorzieningen en een ruimte die wordt ingericht voor het sorteren en deels al determineren van de vangsten. Bino's, literatuur en kleine materialen worden ons door Likona ter beschikking gesteld.

Van vrijdagavond tot en met zondagmiddag staat de deelnemers een druk, doorlopend programma te wachten. Een breed scala aan families wordt door een team van deskundigen en door middel van uiteenlopende vangtechnieken onder de aandacht gebracht. Overdag kunnen onze gasten mee op pad om de diverse vallenreeksen mee te leggen en door middel van kloppen, zeven en/of slepen o.a. dagvlinders, sprinkhanen, wantsen, kevers, (zweef)vliegen, bijen, wespen en spinnen te vangen. Ook vinden twee excusies voor gallen plaats.

's Avonds zal de determinatieruimte druk bezet zijn en worden de voorbereidingen getroffen voor de Nachtvindervangsten die op meerdere locatie's gaan plaats vinden. Bij gunstige weersomstandigheden wordt bovendien een 24-uurs Autonetvangen georganiseerd. Hierbij wordt een groot net op het dak van een auto geplaatst, waarmee een dag lang elk uur een vast traject wordt afgelegd. Bij doorgang betreft dit een primeur! De activiteiten worden zodanig ingepland dat zij tezamen een groot deel van het doelgebied bestrijken. Ieder kan daaruit naar eigen inzicht en belangstelling een selectie op maat maken. Wel worden van de deelnemers hand- en spandiensten verlangd bij het vangen en registreren in het veld.

Het weekend is geheel verzorgd. Dat betekent o.a. dat de deelnemers twee warme maaltijden (bij goed weer op zaterdag een barbecue), twee ontbijten en twee lunches wordt aangeboden. Dankzij de ondersteu-

ning van diverse fondsen en instanties kunnen we de deelnameprijs voor het hele weekend beperken tot € 65,- per persoon. Dit is exclusief drankjes, die tegen democratische prijzen zullen worden aangeboden. Aanmelden voor een deel van het weekend is eventueel ook mogelijk. De opbouw van de deelnamekosten is dan als volgt:

Per dagdeel (morgen, middag, avond): € 5,-

Per overnachting: € 9,-

Per ontbijt of lunch: € 5,-

Per warme maaltijd: € 12,50

Aanmelden vooraf is noodzakelijk en kan reeds door een mailtje te sturen naar een van de coördinatoren:

Toon Jansen: totom@telenet.be

Lex Peeters : peeters@jae.nl

De deelnamekosten storten op het rekeningnummer: 456-1122989-47 van Natuurpunt Noord-Limburg.

Ook met eventuele vragen kun je bij hen terecht. Eenmaal aangemeld ontvang je regelmatig updates mbt tot het weekend. Zodra de planning per dagdeel is afgerond zal die meteen in roulatie gaan, zodat je daaruit al je persoonlijke programma kunt gaan samenstellen.

De organisatie is in handen van de insectenwerkgroepen van de Natuurpunt-afdelingen Noord-Limburg en Netebronnen.

Enkele prachtige beelden van de cursus digitale fotografie aan het wateringHUIS op 28 maart 2010.

TOEZICHT WATERINGHUIS 2010

Zoals tijdens de vorige jaren hebben ook nu weer voldoende leden van onze Natuurpunt-afdeling zich bereid verklaard om tijdens één zondag toezicht te houden in het WateringHUIS. Ter herinnering publiceren we hier nog eens de data en de vrijwilligers.

Zondag 7 maart	Henri Vaesen-Bosmans
Zondag 4 april	Jef Kerkhofs-Hermans
Zondag 2 mei	Marc Schouteden-Coenen
Zondag 6 juni	Carlo Van Seggelen-Geypen
Zondag 13 juni	Rik Biddeloo-Van Den Eynde
Zondag 20 juni	Willy Jacobs-Wellens
Zondag 27 juni	KOFFIETAFEL - Alle dames
Zondag 4 juli	Paul Verheyen-Vandeweyer
Zondag 11 juli	Theo Renckens-Poelmans
Zondag 18 juli	Henri Cuyvers-Leppens
Zondag 25 juli	Jan Cornelissen-Kuypers
Zondag 1 augustus	Patrick Renckens-Deckers
Zondag 8 augustus	Kim Mannaerts
Zondag 15 augustus	Gezinsdag K.A.V. – K.W.B. – L.G. Kolonie
Zondag 22 augustus	André Geypen-Daems
Zondag 29 augustus	Jan Korsten
Zondag 5 september	Marc Geuens en Jean Moris
Zondag 12 september	Toon Jansen-Bernaerts
Zondag 19 september	Michel Emmers-Bernaerts
Zondag 26 september	Fons Van Decraen-Vliegen
Zondag 3 oktober	Paul Debruyckere-van Kruijssen
Zondag 7 november	Luc Winters-Coninx
Zondag 5 december	Gerard Jannis

Aan iedereen "Hartelijk dank" voor de vrijwillige inzet. In geval van nood kan er altijd nog onderling gewisseld worden, met goede wil is heel veel op te lossen.

ACTIVITEITEN

VERSLAGGEVING

Verslag Zeelandreis met Natuurpunt Noord-Limburg op zondag 14 februari 2010

De traditionele winterreis naar Zeeland startte om 6u00 wanneer de eerste mensen op de bus stapten. Het was nog donker, maar aan de stemming te horen was iedereen fit en wakker. Om 6u50 werden de laatste opgepikt en kon de trip naar Zeeland beginnen. Al snel reden we op de autosnelweg en werd het lichter. Regelmatig zagen we Buizerd (*Buteo buteo*) of Torenvalk (*Falco tinnunculus*) langs de weg zitten. De belangstelling werd groter toen we onderweg steeds meer water passeerden met wakken waarop eenden zaten en zelfs een keer een Nonnetje (*Mergellus albellus*)! Onze eerste stopplaats was Oesterdam. De zware bewolking gaf niet zo'n geweldig licht, maar toch zocht iedereen met zijn verrekijker naar leuke waarnemingen. En die waren er natuurlijk, want na 5 Middelste Zaagbekken (*Mergus serrator*), groepjes Scholekster (*Haematopus ostralegus*), Wulp (*Numenius arquata*), Bonte Strandloper (*Calidris alpina*) en Steenloper (*Arenaria interpres*) te hebben gevonden, ontdekten we maar liefst 4 Sneeuwgorzen (*Plectrophenax nivalis*) en 4 Strandleeuweriken (*Eremophila alpestris*). Eén van de Sneeuwgorzen was een IJlandse Sneeuwgorz, hetgeen we konden ontdekken aan de kleurringen die hij droeg. Ook 2 Grote Zilvereigers (*Casmerodius albus*), die overvlogen, zie je niet zo vaak in Zeeland.

Ondertussen was het tijd om naar de volgende locatie te rijden. Onderweg kwamen we regelmatig Kleine Zilvereigers (*Egretta garzetta*) tegen die aan de slootkant iets te eten zochten. Aangekomen aan

de Ouwkerkse Inlagen verwelkomde de Vlaamse, oeps sorry, de Nederlandse Gaai (*Garrulus glandarius*) ons met zijn roep. Onze groep vogelaars scande de plassen goed af en we vonden o.a. 4 Kleine Zwanen (*Cygnus bewickii*), een grote groep Smienten (*Mareca penelope*), verschillende Brilduikers (*Bucephala clangula*) en 5 vrouwelijke Nonnetjes. Wanneer iedereen weer plaats genomen had in de bus, vertrokken we richting horecazaak 'De Herenkeet'. Het was nog iets te vroeg om te eten, dus besloten we om met de bus eerst nog een ritje te maken door 'Plan Tureluur'. Iedereen kon vanuit de bus de Blauwe Kiekendief (*Circus cyaneus*), die over een akkervloog, mooi observeren. En wat is er mooier dan met de bus langs velden te rijden waar honderden ganzen opvliegen, overvliegen en weer neerzitten?! Misschien een lekkere warme tas soep of een straf borreltje in 'De Herenkeet'. Na deze opwarming wandelden we met onze telescoop, verrekijker en/of camera in het gebied 'Plan Tureluur'. Enkele Rotganzen (*Branta bernicla*) bleven mooi zitten langs het water, waarvan we mooie foto's maakten. In dit verslag wordt alles wel mooi verteld, maar toch speelde het vele ijs ons parten. Andere jaren wer-

den in dit gebied veel meer vogels en vogelsoorten waargenomen. De eerste zeehond (*Halichoerus grypus*) van de dag werd hier ook gezien. Hij zat niet al te dichtbij, dus toch wel mooi gevonden! Vervolgens wandelden we van de zee af richting bus. Vooraleer we de bus bereikten, zagen we nog enkele leuke soorten zoals 2 IJsvogels (*Alcedo atthis*) en een Sperwer (*Accipiter nisus*) die zich steeds een beetje verder van ons verwijderde. Wat ook prachtig was om zien, waren honderden Smienten, die bij het opvliegen een zwarte wolk vormden. Daarna vertrokken we naar 'The place to be', toch vooral in de winter, nl. Brouwersdam. Ver op zee ontdekten we een 8-tal Roodkeelduikers (*Gavia stellata*), twee Kuifduikers (*Podiceps auritus*), enkele Brilduikers, Middelste Zaagbekken, Zwarte en Grote Zee-eend (*Melanitta nigra* en *fusca*). Ook de gewone soorten die wat minder schuw waren, zaten er. Ze werden daarom ook volop gefotografeerd door iemand die plat op zijn buik lag en er daardoor een natte broek aan overhield, maar wie dat was vertel ik liever niet... Tot onze verbazing zagen we ook een groep van maar liefst 69 Kanoetstrandlopers (*Calidris canutus*) op de dijk met daartussen enkele Paarse Strandlopers (*Calidris maritima*). Hier werd ook een Rosse Grutto (*Limosa lapponica*) waargenomen. De jaarlijkse Grijsze zeehonden met hun lieflijke snoet waren ook aanwezig en kregen volop aandacht. Vervolgens zijn we naar de 'Plompe Toren' vertrokken. De toren is door Natuurmonumenten toegankelijk gemaakt, zodat we van bovenaf een prachtig uitzicht hadden. Van op de toren hoorden we Groenpootruiter (*Tringa nebularia*) roepen, wat ik persoonlijk toch wel een leuke waarneming vond. Iedereen was ondertussen uitgewaaid en zo konden we naar de volgende halte vertrekken, de Oosterscheldekering bij Neeltje Jans. Wanneer we aankwamen vloog er een Blauwe Kiekendief op, maar daarna vonden we hem niet meer terug. Dus maar naar andere soorten beginnen zoeken. Op wat rotsen in het midden van het water zat een Slechtvalk (*Falco peregrinus*). Bert

den in dit gebied veel meer vogels en vogelsoorten waargenomen. De eerste zeehond (*Halichoerus grypus*) van de dag werd hier ook gezien. Hij zat niet al te dichtbij, dus toch wel mooi gevonden! Vervolgens wandelden we van de zee af richting bus. Vooraleer we de bus bereikten, zagen we nog enkele leuke soorten zoals 2 IJsvogels (*Alcedo atthis*) en een Sperwer (*Accipiter nisus*) die zich steeds een beetje verder van ons verwijderde. Wat ook prachtig was om zien, waren honderden Smienten, die bij het opvliegen een zwarte wolk vormden. Daarna vertrokken we naar 'The place to be', toch vooral in de winter, nl. Brouwersdam. Ver op zee ontdekten we een 8-tal Roodkeelduikers (*Gavia stellata*), twee Kuifduikers (*Podiceps auritus*), enkele Brilduikers, Middelste Zaagbekken, Zwarte en Grote Zee-eend (*Melanitta nigra* en *fusca*). Ook de gewone soorten die wat minder schuw waren, zaten er. Ze werden daarom ook volop gefotografeerd door iemand die plat op zijn buik lag en er daardoor een natte broek aan overhield, maar wie dat was vertel ik liever niet... Tot onze verbazing zagen we ook een groep van maar liefst 69 Kanoetstrandlopers (*Calidris canutus*) op de dijk met daartussen enkele Paarse Strandlopers (*Calidris maritima*). Hier werd ook een Rosse Grutto (*Limosa lapponica*) waargenomen. De jaarlijkse Grijsze zeehonden met hun lieflijke snoet waren ook aanwezig en kregen volop aandacht. Vervolgens zijn we naar de 'Plompe Toren' vertrokken. De toren is door Natuurmonumenten toegankelijk gemaakt, zodat we van bovenaf een prachtig uitzicht hadden. Van op de toren hoorden we Groenpootruiter (*Tringa nebularia*) roepen, wat ik persoonlijk toch wel een leuke waarneming vond. Iedereen was ondertussen uitgewaaid en zo konden we naar de volgende halte vertrekken, de Oosterscheldekering bij Neeltje Jans. Wanneer we aankwamen vloog er een Blauwe Kiekendief op, maar daarna vonden we hem niet meer terug. Dus maar naar andere soorten beginnen zoeken. Op wat rotsen in het midden van het water zat een Slechtvalk (*Falco peregrinus*). Bert

Geuens dacht Eidereenden (*Somateria mollissima*) te hebben gevonden en ja, een eind van ons af zaten maar liefst 8 Eidereenden (6 mannetjes + 2 vrouwtjes). Een Grote Mantelmeeuw (*Larus marinus*) was ook nog een leuke waarneming. We hadden al veel leuke soorten vandaag, misschien dat we bij onze laatste stopplaats nog wat aan de streeplijst (die Paul Verheyen voor iedereen had afgedrukt) konden toevoegen. Onderweg naar het Veerse Meer was het eventjes gedaan met vogels kijken, want een groot aantal Hazen (*Lepus europaeus*) had onze aandacht. We telden er op korte tijd maar liefst 20! Aangekomen aan het Restaurant Paviljoen 'De Meerkoet' konden we kiezen uit iets gaan drinken of in het laatste licht nog wat vogels te spotten. Een gedeelte van de groep koos natuurlijk voor het laatste, vogels spotten. Dichtbij het restaurant was een grote groep Kramsvogels (*Turdus pilaris*) aanwezig. Op het water kwamen vele Wilde Eenden (*Anas platyrhynchos*) en Kokmeeuwen (*Larus ridibundus*) slapen. Ook kwamen een 200-tal Goudplevieren (*Pluvialis apricaria*) hun slaapplaats opzoeken. Nu we het toch over slapen hebben Met een bus vol tevreden mensen trokken we richting België. Deze prachtige dag, met wat minder goed weer, bracht exact 87 vogelsoorten op. Dit is onder deze omstandigheden toch een goed resultaat.

Pieter COX

Terugblik op de maandelijkse vogelwandelingen in de Maaij in 2009.

In het ledenblad van IVN Bergeijk-Eersel "Sleutelblad" publiceert men ieder jaar een jaaranalyse van de vogelwaarnemingen tijdens de maandelijkse vogelwandelingen in de Maaij. IVN is de Vereniging voor Natuur- en Milieueducatie in Nederland. Gezien het grensoverschrijdend karakter van deze gegevens nemen we met toestemming dit artikel hier over. Onze dank aan de bestuursleden van IVN Bergeijk-Eersel, in het bijzonder aan Koos Slenders van hun vogelwerkgroep en Wout Couwenberg, redactie "Sleutelblad". De website : www.ivnbergeijkeersel.nl

Het afgelopen jaar hebben we weer maandelijks gewandeld in het gebied de Maaij. Aan die 12 wandelingen hebben in totaal 97 personen deelgenomen. Dat is gemiddeld 8 per wandeling, maar 3 personen per wandeling minder dan in 2008. In dit gebied wordt elk jaar dezelfde route gelopen, zodat er een duidelijk beeld ontstaat hoe de vogelstand zich in het gebied ontwikkeld.

Bij de 12 wandelingen zijn in totaal 482 vogels waargenomen, dat is 1 meer dan in het jaar daarvoor. Gemiddeld zijn dat per wandeling iets meer dan 40 vogels, dit is ongeveer gelijk aan het aantal dat er in 2008 is waargenomen.

Het hoogst aantal waarnemingen is gedaan in de maand mei, namelijk 53 soorten. De laagste waarneming 28 soorten, was in januari bij een temperatuur van 17 a 18 graden onder nul en een sneeuwdek van ongeveer 15 cm.

De hoogste en de laagste waarnemingen vanaf 2002 zijn hieronder weergegeven.

Hoogste waarneming

2002	50 soorten (9 maart)
2003	59 soorten (10 mei)
2004	51 soorten (10 april en 8 mei)
2005	57 soorten (14 mei en 11 juni)
2006	60 soorten (13 mei)
2007	58 soorten (12 mei)
2008	53 soorten (12 april)
2009	53 soorten (9 mei)

Laagste waarneming

2002	34 soorten (14 dec.)
2003	27 soorten (13 dec.)
2004	29 soorten (11 sep.)
2005	25 soorten (12 feb. en 11dec)
2006	34 soorten (12 aug.)
2007	35 soorten (9juni en 11 aug.)
2008	29 soorten (13 dec.)
2008	28 soorten (10 jan.).

Het aantal soorten dat over alle 12 wandelingen is waargenomen bedraagt 86, dit is 3 soorten minder dan in 2008. Het aantal dat als mogelijke broedvogel in het gebied kan worden aangemerkt bedraagt 72 soorten. Hieronder de gegevens vanaf 2002.

Waargenomen soorten

2002	97 soorten
2003	95 soorten
2004	94 soorten
2005	94 soorten
2006	95 soorten
2007	93 soorten
2008	89 soorten
2009	86 soorten

Als mogelijke broedvogel

2002	75 soorten.
2003	79 soorten
2004	79 soorten
2005	80 soorten
2006	78 soorten
2007	74 soorten
2008	74 soorten
2009	72 soorten

In de tabel van waargenomen soorten is het opvallend dat het aantal soorten sinds 2002 met 9 soorten is afgenomen. De lijst met mogelijke broedvogels is licht gedaald vanaf 2002. Hieruit kan men concluderen dat er minder kort verblijvende vogelsoorten het gebied bezoeken. Of deze afname het gevolg is van gebrekkige onderhoudswerkzaamheden, zal de toekomst uitwijzen. Omdat er nu een inhaalslag van onderhoud gestart is, kan men over enkele jaren de resultaten vergelijken.

Ook buiten de wandelingen wordt het gebied regelmatig bezocht door een of meerdere van onze actieve vogelaars. De waarnemingen van deze, en de waarnemingen van 2009 opgeteld, komen we op een aantal van 104 soorten en als mogelijke broedvogel stijgt dit dan naar 83 soorten.

Opmerkelijke en /of interessante zaken en waarnemingen.

- Het afgelopen jaar heeft er een koppel Knobbelzwanen gebroed, met aanvankelijk 5 jonge waarvan er tenslotte 3 het volwassen stadium hebben bereikt.
- De Canadese Ganzen hebben 9 jongen groot gebracht.
- De IJsvogels die in 2008 op de Liskes verbleven, hebben door de strenge winter het loodje gelegd, maar is in augustus definitief teruggekeerd.
- Op 14 feb. werd de eerste vinkenslag weer gehoord.
- In begin van het jaar hebben enkele Baardmannetjes en 14 Barmsijsen de Liskes tijdelijk bezocht.
- Ook zijn er Goudvinken en Watersnippen in januari waargenomen.
- In maart heb ik een Brilduiker, Kruisbekken en 2 Zwartkopmeeuwen gezien.
- De eerste zang van de Tjiftjaf werd op 14 maart gehoord. In de voorgaande jaren was de eerste zang als volgt:

2008	5 maart
2007	10 maart
2006	24 maart
2005	17 maart
2004	14 maart
2003	4 maart
2002	9 maart

- Ook de Roerdomp heeft zijn kenmerkend geluid regelmatig ten gehore gebracht.
- Op 18 maart waren de eerste Boerenzwaluwen ook weer gearriveerd. De Huiszwaluwen zijn altijd enkele weken later. Zo ook het afgelopen jaar, toen werd deze zwaluw voor het eerst op 8 april waargenomen.
- In april zijn er enkele Visarenden en Bruine Kiekendieven gesignaleerd.
- Helaas heeft de Blauwborst, dat elk jaar een vaste broedgast is, dit jaar verstek laten gaan.
- Ook het Woudaapje is het afgelopen jaar niet waargenomen.
- Nieuw in het gebied was de Buffelkopeend die in mei en juni regelmatig te zien was.
- De Wielewaal had in de Populieren van de Liskes zijn territorium weer opgeëist.
- Er werden regelmatig Grauwe Ganzen met jonge waargenomen, er zijn zelfs in okt. 125 Grauwe Ganzen op de vijvers geteld.
- De Waterrallen hebben het hele jaar door (behalve in de broedtijd) hun speenvarkenachtig geluid laten horen.
- De Koekoek en niet de "pseudokoekoek" die daar regelmatig rond wandelt, was het afgelopen jaar eerder als anders namelijk al op 11 april, normaal 16-17 april.
- En tenslotte nog een overzicht van enkele bijzondere soorten die het afgelopen jaar in het gebied zijn waargenomen: Grote Zilverreigers, Brandgans, Tafeleend, Kleine Bonte Specht, sijzen, Kepen en Boomvalken.

***Zoals in bovenstaand overzicht is weergegeven, is de verscheidenheid in vogels nog best groot in het gebied de Maaij. Dus als er nog mensen zijn die interesse hebben in het wel en wee van vogels zoals het herkennen van vogels in hun leefgebied of vogelzang willen leren herkennen en eventueel mee willen inventariseren, kom dan de 2e zaterdag van de maand naar einde Bredasedijk in Bergeijk. Iedereen is van harte welkom; er wordt daar om 08.00 uur vertrokken voor een vogelwandeling in het gebied de Maaij. Voor verdere inlichtingen kun je terecht bij Koos Slenders
Tel: 0497-572882.***

Namens de vogelwerkgroep
Koos Slenders.

Wij hebben de ambitie
om u beter te verzekeren.
En om uw vermogen
beter te laten renderen.

Philip & Nele Gutschoven

31265 CA - RPR HASSELT 0858.060.812

Nieuwe Markt 31 • 3900 Overpelt
Tel. 011/66 13 12

Philip.Gutschoven@dvvlap.be

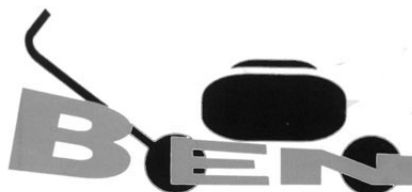
Openingsuren:

Ma Di, Do: 09.00-12.00 en 14.00-16.00

Wo: 09.00-12.00 • Vr: 09.00-12.00 en 14.00-18.00

DVV
Raad op mensenmaat

**TUINMACHINES
&
TOEBEHOREN**

BEN MERTENS

Astridlaan 214 - 3900 Overpelt

Tel. 011 - 66 43 00

Open vanaf 19 u. - Woe. gesloten

**SCHILDER- &
BEHANGWERKEN**

*Omdat u staat
op kwaliteit!*

Marc Geuens

0478 542251

Lommelsebaan 64
3940 Hechtel-Eksel

KAMPEER- EN BUITENSPOORTZAAK

DEN OUTBACK

Alles voor de
Wandelaar, Fietser,
Avonturier, ...

Galerij Vivaldi, LOMMEL, 011/554450

Open: van 10.00 tot 18.00 u. denoutback@scarlet.be

Zondag en Maandag gesloten.

Bezoek onze site: www.denoutback.be

**ALS U HIER
GRAAG UW
ADVERTENTIE
ZIET STAAN,
NEEM CONTACT
MET ONS OP!
WIJ ZORGEN
ERVOOR.**

LIMBURG INTERNATIONAL
UW REISBURO I

Stationsstraat 1 bus 1 3910 NEERPELT Tel. 011/80 39 80 fax 011/ 64 03 23
e-mail: info@li-reizen.be (Lic. A 1267)

Uw reisburo en autocarbedrijf voor:

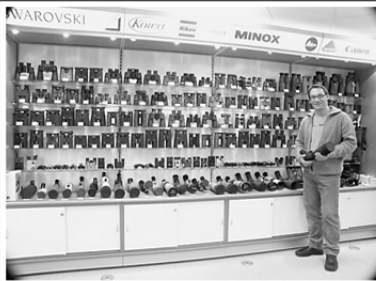
- Alle forfaitreizen
- Groepsreizen op maat
- Eëndagsreizen op maat
- Tickets voor lijnvluchten
- Verhuur autocars tot 72 plaatsen

Vraag vrijblijvend informatie.

Tot binnenkort!!!

LEOPOLDLAAN 118
3900 OVERPELT
TEL. 011/64.11.98

Foto Rooijmans

De verrekijker specialist
voor Nederland en België

met een assortiment van meer dan 170 verschillende verrekijkers en observatieteleascopen. Wij verkopen de topmerken: Leica, Swarovski en Zeiss.

Daarnaast zijn wij dealer van o.a. Bynolyt, Swift, Minolta, Nikon, Canon, Kowa, Minox, Steiner, etc...

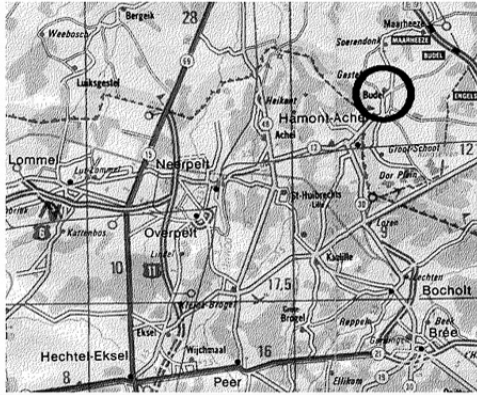
Foto Rooijmans

Markt 10 - 6021 CD - Budel
0495-494890
www.fotorooijmans.nl
h.rooijmans1@chello.nl

onze openingstijden:
maandag t/m donderdag
9.00-12.30 en 13.30-18.00

vrijdag
9.00-12.30 en 13.30-20.00

zaterdag
9.00-17.00

Uit sympathie

Overpelt

Tel.: 011.80.90.30
011.80.01.40

CORNER electro

F. Sleurs - Weltens

KEMPENPLEIN 16 NEERPELT

STERKE SERVICE!
STOUTE PRIJZEN!

de 3 Gwaentjes

In de oudste taverne van Peer
lekker eten en gezellig drinken
binnen of in onze sfeervolle zomertuin

Steenweg op Wijchmaal 3 - 3990 Peer

Tel.: 011/63 20 05

BIO SHOP

Neerpelt

MAARTEN BEYEN

STATIONSSTRAAT 22
3910 NEERPELT
Tel: 011 64 42 88
Fax: 011 66 50 77
E-mail: neerpelt@bioshop.be

KLIMOP

Stationsstraat 50 - 3910 Neerpelt

OPTIEK BEYEN

Zicht wordt uitstraling...

www.optiekbeyen.be

Brillen/Glazen
Nikon
Zeiss
Rodenstock
Mexx
Kappa
Puma
Brendel
Escada
Ines de la Fressange

Openingsuren	Voormiddag	Namiddag
Ma:	8.30u - 12.30u	13.30u - 20.00u
Di:	8.30u - 12.30u	13.30u - 19.00u
Wo:	8.30u - 12.30u	13.30u - 20.00u
Do:	8.30u - 12.30u	13.30u - 19.00u
Vrij:	8.30u - 12.30u	13.30u - 19.00u
Za:	8.30u - 12.30u	13.30u - 18.00u

Contactlenzen Verrekijkers Graverwerk Ludo Beyen
Barometers Weerstations Loepen Heleen Beyen
011/64 35 80 - info@optiekbeyen.be

PLOEN

OPTIEK, CONTACTLENS - EN GEHOORCENTRUM
DORPSSTRAAT 44 • 3900 OVERPELT • TEL 011 64 13 78

KWANTEN BOUWMATERIALEN

Bouw Punt
Kwanten OVERPELT

GEVELSTENEN
DAKPANNEN
KLINKERS
MIX BETON
ISOLATIE
DAKRAMEN
MARMER
ARDUIN
GRANIET
ZAND & GRIND

44 Stuifzandstr (Industriepark) 3900-Overpelt

Tel: 011 64 44 72
Fax: 011 66 13 09
E-mail: ..... info@kwanten.com
URL: ..... http://www.kwanten.com

VREYSS

ELECTRO

Adelberg 15
3920 Lommel

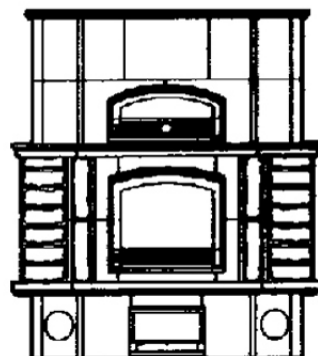
VERHEYEN NV

Garage - Tweedehandswagens

Lutlommel 147, 3920 Lommel

Tel.: 011/54 05 20
GSM 0475/24 98 62

BVBA GEERTS

Tegelkachels & Speksteenkachels
Exclusieve Houtkachels &
Inbouwhaarden

Retiesebaan 24 - 2460 KASTERLEE

Tel. (014)30 99 24 Fax : (014)30 99 25

E-mail: geertsr@pi.be

Website: www.geerts.be

DECKERS

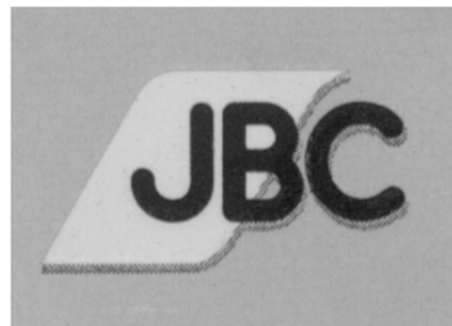

PERMANENTE INTERIEUR-BEURS

Sellekaertsstraat 13 3900 Overpelt
Tel. 011/64.16.02 Fax. 011/66.30.45

e-mail: info@deckers.be
www.deckers.be

TAPIJTEN VAST TAPIJT VINYLvloeren LAMINAAT/PARKET TRAPLOPERS ENZ...

thijs bouw n.v.

Hamonterweg 84 3910 Neerpelt

Zaakvoerder: PAUL THIJS Tel.: (011)64 14 78 Fax (011)64 83 64

SOOGEN IVO

PARKETvloeren

Winnerstraat 76 3941 EKSEL

Openingsuren: zaterdag van 10 uur tot 17 uur
woensdag van 14 uur tot 18 uur

e-mail: ivo.soogen@skynet.be

www.soogen.be

GSM 0475/76 07 82

0495/57 23 34

Rijschool HENDRIKS

Leopoldlaan 44
3900 Overpelt
tel. 011-80 98 80
fax 011-64 99 72

<http://www.hendriks.be>
e-mail info@hendriks.be

Rijschool HENDRIKS NV heeft vestigingen te

OVERPELT	Leopoldlaan 44	(011)80 98 80
ACHEL	Bien 6-8	(011)64 75 15
EKSEL	Heerstraat 12	(011)73 10 51
HAMONT	Nieuwstraat 1	(011)44 70 65
LOMMEL	Molsekiezel 66	(011)54 53 91
BALEN	Vaartstraat 72	(014)81 24 23
MEERHOUT	P. Haechtplein 7	(014)30 86 93
NEERPELT	Heerstraat 43	(011)64 13 39

Rijschool HENDRIKS NV heeft een speciaal erkende vestiging in het MPI St.-Elisabeth te Wijchmaal.

Kerkstraat 24, 3990 PEER
Tel./Fax 011/63.39.54

SAMSONITE : REISBENODIGDHEDEN VAN DE BESTE KWALITEIT
DIDDL- O'NEILL - KIPLING - HEDGREN - BUREAUARTIKELN

Frank Swinnen
BROOD BANKET

Uw feesttaart = onze specialiteit

LUTLOMMEL 10 LOMMEL Tel.:(011)54 40 28

Woensdag gesloten

HERBALIFE

U wilt een gezond ontbijt en meer energie!

U bent moe en uitgeput of U wilt betere sportprestaties!

U heeft misschien hulp nodig bij het afslanken?

Wij kunnen je helpen!!!

Patrick & Annemie Van Endert, Karel Martelstraat 12, 3920 lommel
Tel: 011/ 55 27 86 Gsm :0486 917 987 onafhankelijke herbalife distributeur

COPY CENTER BIEMANS B.V.B.A.

Vreyshoring 70 - 3920 Lommel
Tel. 011-54 97 42 Fax 011-55 54 99
info@biemans.be - www.biemans.be

KWALITEIT EN SERVICE

DIGITALE FULL COLOR & Z/W PRINTSERVICE
DIGITALE FOTOKOPIEEN A4/A3
PLANKOPIEEN, KLEURENKOPIEEN
SCHOOL EN KANTOORBENODIGDHEDEN
INBINDEN, PLASTIFICEREN, STEPELS
GRAVEREN, PAPIERWAREN, WENSKAARTEN
FAXSERVICE

Schilderwerken

Gielkens & Zn

Alle verf & behang

Vloerbekleding

Airles & meerkleurige

sputtechnieken

Hoekstraat 55

3900 OVERPELT

Tel.: (011)64 14 93

**HIER HAD UW
ADVERTENTIE
KUNNEN STAAN**

Ontwerpen die bij u passen!
Voor alle gelegenheden

AANKONDINGEN: GEBORTEKAARTJES * DOOPSUIKER *
UITNODIGINGEN: HUWELIJKEN * GOUDEN BRUILOFTEN *
WIJ MAKEN ONTWERPEN VOOR ALLES WAT U TE VIJREN HEEFT

st*r
design

* 0493-449076 *

...laat uw aankondigingen schitteren!

HEBT U EEN BEDRIJF OF GAAT U ER EENTJE STARTEN?

NEEM SNEL CONTACT MET ONS OP.

WIJ ONTWERPEN OOK LOGO'S, NAAMKAARTJES, BRIEFPAPIER,
BELETTERING, WEBDESIGN, FOLDERS, CATALOGUS, AFFICHES, ...

Wereldwaterdag en Limburgse vissenwerkgroep

Sinds 1993 werd door de Verenigde Naties 22 maart uitgeroepen tot wereldwaterdag.

Die dag willen de lidstaten extra aandacht besteden aan het belang van water en het duurzaam beheer van de zoetwatervoorraden.

Dit betekent vooreerst goed onderhoud van de waterlopen.

Steeds meer en meer gebeurt dit onderhoud of beheer op **een natuurvriendelijke manier**.

Er worden initiatieven genomen in het herstellen of creëren van overstromingszones en in het hermeanderen van waterlopen. Langsheen de waterlopen zien we tegenwoordig ook meer en meer aanleg van amfibieënpoeLEN. Hindernissen die vrije vismigratie verhinderen worden weggewerkt door bijvoorbeeld het aanleggen van vistrappen.

Watermolens, stuwen, sifons e.d. zijn voor vissen immers zeer moeilijk te nemen hindernissen.

Met de aanleg van vistrappen kunnen vissen probleemloos de beken op en af zwemmen.

Een vistrap deelt immers het verval van een molen of stuw op in trapjes,

Water en waterlopen kennen geen grenzen. Gezonde waterlopen zijn bijgevolg het resultaat van een grensoverschrijdende aanpak en hier is samenwerken essentieel.

In het jaar 2000 werden alle Europese lidstaten verplicht om tegen 2015 te zorgen voor een goede toestand van het oppervlakte- en grondwater.

Om hieraan tegemoet te komen gaf de Vlaamse regering, beter laat dan nooit, in 2009 uiteindelijk haar fiat voor de zogenaamde bekken- en bekkenbeheerplannen met een planperiode van 6 jaar tot gevolg.

In Vlaanderen werden de stroomgebieden van Schelde en Maas opgedeeld in elf bekkens.

Lommel dat gesneden wordt door de waterscheidingslijn behoort tot het stroomgebied van Schelde en Maas.

Lommel behoort bijgevolg tot het deelgebied van de Mulse Nete, - Bovenloop Kleine Nete en deelgebied Dommel. Voor elk deelgebied werd een deelgebiedbeheerplan opgemaakt.

De bekkensbeheerplannen worden jaarlijks opgevolgd in de zogenaamde bekkenvoortgangsrapporten.

Volgens het Decreet Integraal Waterbeleid dient het deelgebiedbeheerplan, net als het bekkensbeheerplan rekening te houden met de visie, de doelstellingen en de herstelmaatregelen (oeverinrichting, structuurherstel, afbakening van (bredere)

oeverzones, ...) die in de natuurrichtplannen worden voorgesteld.

Het structuurherstel beoogt effecten op het vlak van:

- ecologie van de waterloop: Een goede structuurkwaliteit ligt aan de basis van een goede ecologische kwaliteit van de waterloop. Dit betekent zowel een hoge biodiversiteit tengevolge van een grote variatie in habitats als een goede waterkwaliteit tengevolge van een hoog zelfreinigend vermogen.

Een voldoende hoge structuurdiversiteit (vrije meandering, holle en bolle oevers, snel en traagstromende zones, ...) is immers essentieel voor een gevarieerde aquatische fauna en dus voor de beoogde goede ecologische toestand.

- waterberging: Een goede structuurkwaliteit resulteert tevens in een verhoogde waterbergingscapaciteit en een vertraagde afvoer van water bij piekdebieten. Door de aanwezigheid van meanders neemt de lengte van de waterloop immers toe waardoor meer water in

de waterloop wordt geborgen en het traject dat het water moet afleggen langer wordt.

Verscheidene waterlopen herbergen waardevolle visgemeenschappen. Recente inspanningen zoals de aanleg van vistrappen, en de verbeterende waterkwaliteit hebben reeds een gunstig effect gehad op de visfauna.

Ook uitzetten van vis en aanleggen van paaiplaatsen zijn voorbeelden van mogelijke maatregelen.

Het herstel van de natuurlijke biodiversiteit in onze waterlopen omvat naast het creëren van gunstige habitats en een voldoende waterkwaliteit tevens het gericht terugdringen van een aantal planten- en diersoorten die van oorsprong niet thuishoren in onze waterlopen en door hun snelle verspreiding een bedreiging vormen voor onze inheemse flora en fauna.

(bron: waterlopen limburg.be)

Door inventarisaties van het visbestand in de Limburgse openbare ondiepe waterlopen (cat. 2 en 3) draagt

ook de Limburgse vissenwerkgroep van Likona, onder begeleiding van de sectie waterlopen van de provincie Limburg hier haar steentje bij.

Om nog "visvriendelijker" visonderzoek te realiseren heeft het Groene Huis een hightech elektrisch toestel aangekocht "de Bretschneider".

Met de Bretschneider worden de vissen gevangen zonder dat ze bewusteloos raken. Er kan zowel met continu gelijkstroom als met pulserende stroom worden gevestig.

Dit belooft dus voor 2010!

Ook was 2009 voor de werkgroep alweer een vruchtbaar jaar met als kers op de taart o.a. inventarisaties van beekprik (foto links), grote (midden) en kleine (rechts) modderkruiper.

Tekst en foto's van Guido JANSEN

Oproep !!!

Wie helpt ons zoeken naar amfibieën en reptielen

Het seizoen is begonnen en wij vragen om dit jaar zo veel mogelijk waarnemingen te verzamelen en in te geven in waarnemingen.be.

Het gaat hier vooral over de "gewone" soorten zoals: bruine kikker, groene kikker, gewone pad, levendbarende hagedis, salamanders, hazelworm enz. Maar ook andere soorten zijn welkom

We willen een duidelijk beeld krijgen van wat er ze in onze streek voorkomt.

Graag vragen wij speciale aandacht voor het inventariseren in onze reservaten.

Alle waarnemingen zijn welkom en als je niet ingelogd bent bij waarnemingen.be dan kan je ze ook doormailen naar luc.winters@telenet.be of afgeven aan een van de bestuursleden. Let wel duidelijk vermelden waar en wat je hebt waargenomen.

Luc Winters

Rijk aan Natuur aangereikt.

Het is enkele jaren geleden op een zonnige meidag dat we met Natuurpunt Noord-Limburg tijdens een wandeling in de Ardennen, het was in de vallei van de Lienne, door Marie-Jeanne Vanden Eynde uitgenodigd werden om haar behulpzaam te zijn met het plukken van paardenbloemen. De sappige weiden kleurden inderdaad volkomen geel van deze weelderig bloeiende plant. Enkel de bloemknoppen had ze nodig. "Hoeveel moet je er hebben, Marie-Jeanne?", was onze vraag, waarop ze tot onze verbazing prompt en zonder verpinken antwoordde: "vierhonderd bloemetjes of deze zak helemaal vol." Wil Marie-Jeanne bij thuiskomst haar konijntjes verrassen of ... ? Onze kritische blikken werden meteen gecounterd met het antwoord als van een doorwinterde kruidenvrouw: "Kom volgende week maar eens proeven van mijn lekkere, kleurige, honingzoete gelei". En in een mum van tijd was de hele tas tot over de rand gevuld met deze bloemetjes uit deze propere weiden van de Lienne-vallei. We hebben haar gelei nog niet kunnen proeven, maar dit jaar willen we zelf aan de slag gaan en daarom deze bijdrage over de paardenbloem. Een telefoontje met Marie-Jeanne en wat snuffelwerk op het internet leverde het volgende.

Paardenbloem - *Taraxacum officinale*

De Latijnse naam *Taraxacum* zou afkomstig zijn van het Griekse "taraxis" (oogziekten) en "akeomai" (genezen) dat wijst op het gebruik bij oogaandoeningen. De tekst "officinale", duidt op het gebruik in de geneeskunde. De plant heeft een vochtdrijvende werking hetgeen terug te vinden is in namen als: "Pissebloem" en "Bedpisser". Paardenbloem wijst er op dat ze graag door paarden worden gegeten

Men kan paardenbloemen eten.

De jonge bladeren bevatten o.a. vitamine B en C en veel mineralen, en worden verwerkt in sla en als onderdeel in bloedreinigende voorjaarskuren. De plant heeft vanwege het hoge gehalte aan bitterstoffen een eetlustopwekkende werking. De plant kan daarom goed gebruikt worden bij spijsverteringsstoornissen. Ze helpt bij gal- en leverziekten, is bloedzuiverend, galdrijvend, bevordert de hele spijsvertering en is urinedrijvend. Doordat zij het bloed reinigt, helpt de paardenbloem ook tegen jeuk,

Paardenbloemgelei

Bereidingswijze

Pluk voldoende paardenbloemen (niet langs de snelweg), 300 à 400 bloemen. Verwijder zorgvuldig alle groene kelkblaadjes en steeltjes. Spoel de gele bloemblaadjes af en kook deze in 1 liter water gedurende 15 minuten. Laat dit eventueel een nacht staan. Zeef de massa en pers deze licht uit in een nylon zeef of neteldoek. Aan het bloemensap voegt u het sap en de geraspte schil van een halve bio-citroen toe. Roer er 1 kilo ruwe rietsuiker onder. Zet de pan zonder deksel op het vuur, gebruik de laagste vlam. Laat het water verdampen zonder te koken. Controleer af en toe of de stroop al dik genoeg is door een klein geutje gelei af te koelen in de frigo.

Deze stroop wordt ook wel paardenbloemhoning genoemd. Het smaakt heerlijk op de boterham, pannenkoek of toetje.

Paul VERHEYEN

NATUURLIJK EEN VERHAAL...

DE EENZAME KONING

Geniet u ook zo van die indrukwekkende beuken die eenzaam midden in het landschap staan? Vaak staat er ook een op een kerkhof. Het zijn grote sterke bomen. Is het u wel eens opgevallen dat beuken in een beukenbos flinke afstand tot elkaar bewaren? En dat er onder een beuk niets groeit? Beuken zijn mooie maar eenzame bomen, die afstand houden. Hoe dat zo gekomen is? Lees dit mooie sprookje:

Lang, heel lang geleden was er eens een wijze koning. Hij was een echte koning, dat zag je zo. Groot, breed, sterk en hij bezag alles hooghartig van een afstand. De koning was streng doch rechtvaardig en hij werd door zijn volk gewaardeerd, al vreesde men hem wel. Koning zijn is geen pretje, het is een eenzaam bestaan. Koningen worden omgeven door baantjesjagers, hiellickers en jaknikkers.

Op een nacht werd koning Fágus Sylvática in een droom verteld dat hij weldra zou sterven. Toen hij wakker werd wist hij dat dit waar was. De eenzame koning had geen kinderen en vertrouwde zijn dienaren niet. Wie moest hem opvolgen zodat zijn geliefde volk in voorspoed verder kon leven? Met de dood op de hielen bedacht hij een plan. In zijn hofhouding vielen twee zelfstandige jonge mensen op. De ene was een gespierde jonge ridder en de ander de slimme dochter van zijn tuinman.

“Ik wil kijken wie van jullie de meest geschikte is om mij op te volgen,” zo sprak de oude koning tot de twee. “Degene die de opdracht eerlijk, rechtvaardig en bekwaam uitvoert, zal die nieuwe majesteit van dit land worden. Ieder van jullie brengt een kar vol groente en graan naar een arm dorp in het oosten van ons land. Zeg hen dat je het voedsel namens de koning brengt. Luister naar hun zorgen en wens hen volgend jaar een betere oogst toe. Het zijn eenvoudige, maar gulle mensen. Neem van hen slechts één geschenk aan.”

De volgende morgen gaf de jonge ridder de paarden de sporen en reed zelfverzekerd met de volle kar weg. Hij was er van overtuigd dat hij met zijn goede afkomst de nieuwe koning zou worden. Binnen twee uur werd hij overvallen door struikrovers in naam van de koning. Hoe zou de jonge ridder handelen? Zijn eerlijkheid, betrokkenheid en leiderschap werden op de proef gesteld. De jonge graaf voelde zich vernederd door de dieven die zonder dat hij zich kon verzetten zijn kar hadden gestolen. Hij besepte dat hij had gefaald en nooit koning zou worden en besloot zich een paar dagen te verstoppen. Toen hij terugkeerde op het paleis vroeg de koning: “Hoe is het je vergaan, jongeman?” “O, koning, ik had een voorspoedige reis, de dorpelingen

zijn u zeer dankbaar en als dank geven zij u deze speciale herten fluit cadeau.” De koning keek de jonge ridder in de ogen en zweeg.

De volgende dag vertrok de dochter van de tuinman met een kar naar een ander dorp. Ook zij werd al snel overvallen door de struikrovers. Ze keerde spoorlags terug naar het paleis, vertelde wat er was gebeurd en vroeg de koning een nieuwe kar graan en groente voor de arme dorpelingen en extra begeleiding om struikrovers op afstand te houden.

Toen was het de koning duidelijk wie de toekomstige vorst zou worden. De dochter van zijn tuinman was niet alleen eerlijk, maar zeer begaan met de noden van de dorpelingen. De volgende dag werd ze gekroond. “Lieve koningin,” zo sprak de koning toen ze na alle plechtigheden alleen waren, “Morgen zal ik er niet meer zijn. Jij bent niet alleen eerlijk en rechtvaardig, ik weet ook dat je in wijsheid zult regeren. Je bent echter nog jong en ik zal je helpen. Plant dit nootje op mijn graf en kom met ieder probleem naar de boom die hieruit zal groeien. Luister goed naar de boom want die zal je wijze raad geven.” Die nacht stierf de koning en de jonge koningin stopte zorgvuldig het ruwe nootje op zijn graf. De volgende dag stond er een boom, die al snel uitgroeide tot een grote, brede en sterke boom met dikke takken en wortels. De eenzame boom torende hoog boven alles uit en bezag hooghartig alles op een afstand. Die boom werd genoemd naar de koning: Fágus Sylvática.

Opvallend is dat die hele grote bomen oppervlakkig wortelen. Dikke wortels liggen deels boven de grond. Hierdoor waaien ze vrij makkelijk om tijdens zware stormen. De boom wordt meestal zo'n 150 jaar oud maar kan in goede omstandigheden 300 jaar worden. Bekijk de hele stam van een vrijstaande beuk eens goed. De stam is glad maar ontwikkelt bijzonder: “de verdere ontwikkeling van de stam vindt plaats doordat een grote zijtak zich opricht en de oorspronkelijke hoofdtak opzij dringt. Deze neemt een min of meer horizontale stand in en de voormalige zijtak wordt de verlenging van de hoofdstam, die daardoor enigszins zigzagsgewijs verloopt. (uit de Nederlandse Ecologische Flora, deel 1, p 105). Die zijwaartse, naar beneden gerichte horizontale dikke zijtakken zijn heerlijk om met een heel gezin op te schommelen

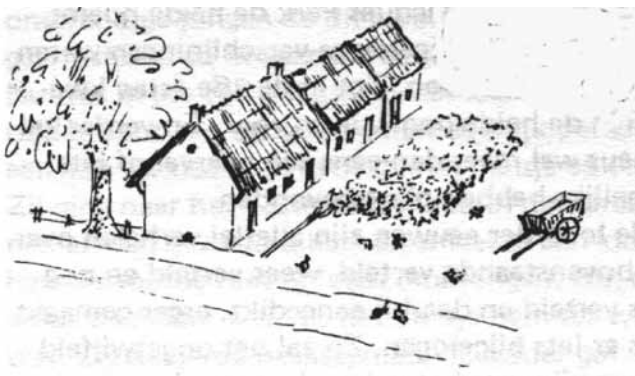

MEST : historiek

In het tijdschrift ERICA van de Limburgse Natuurgidsen vonden we een boeiende artikelreeks over "MEST: historiek". Net zoals in Erica hebben we het artikel opgesplitst in drie opeenvolgende edities: In vorige uitgaven kon u de eerste twee delen lezen, namelijk "Het drieslagstelsel" en "Waardevol mest". Hier volgt het laatste deel: "De mesthoop".

DE MESTHOOP

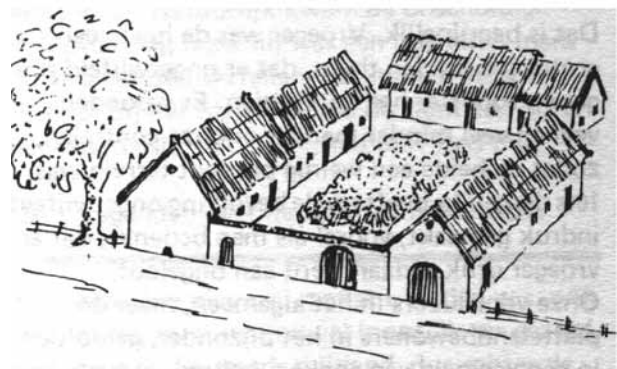
De mestvaalt kreeg op de boerderij een belangrijke plaats. Vooral de praktische kant werd voorop gezet: ergens dicht bij de stallen. Aspecten van esthetische of hygiënische aard kwamen waren niet aan de orde. Vermits in onze Kempense boerderijen de koestal vlak naast de keuken lag, was de mestvaalt

er dwars op het oorspronkelijke gebouw schuren of stallen bijgebouwd. In het vruchtbare zuiden van onze provincie ging men nog verder: Tegenover de eerste woning werden grote schuren gebouwd, dus in U-vorm, die later, om veiligheidsredenen in bijvoorbeeld de donkere bokkerijderstijden, aan de voorkant met een muur en poort werd afgesloten. In het vruchtbare Zuid-Limburg ontstonden op deze manier gesloten graanburchten. Bij ons in de Kempen zijn de gesloten hoeven eerder een uitzondering. Maar centraal in het hele gebouwencomplex bleef de mestvaalt, zodat ook de resten van het dorsen en het wannen ook gemakkelijk op de mesthoop terechtkonden.

VAN DIERENMEST NAAR KUNSTMEST

De hoeveelheid mest bepaalde dus de vooruitgang die de landbouw maakte. Het zag er in het

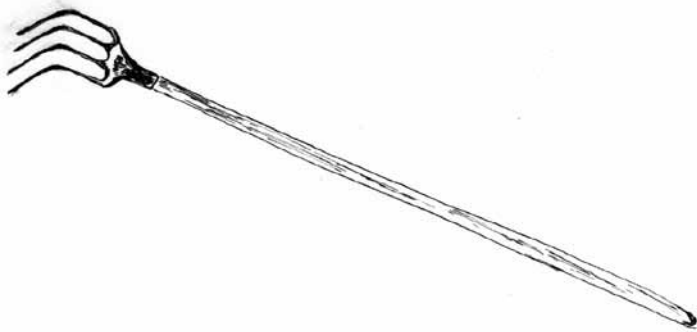
ook nooit ver van de achterdeur. Men kon er op deze manier ook gemakkelijk de keukenafval kwijt. De bodem van de mestvaalt werd lager gelegd en voorzien van een min of meer niet-doorlaatbare leemlaag. Later werd er een laag beton in gelegd. Dit alles om het regenwater dat door de mest heen sijpelde op te vangen. Er mocht zo weinig mogelijk verloren gaan. Vaak werd dit zwart-bruine vaaltwater afgeleid naar de beerput.

Rond de mesthoop werd een muurtje opgetrokken. De mestvaalt lag meestal dicht bij de stalmuur, zodat het regenwater van het overstekende dak ook op de mesthoop terechtkwam.

Met de verbetering van de landbouw groeiden ook de boerderijen in omvang, alhoewel in de armere Kempen deze groei beperkt leef. Van de kleine plaggenboerderij ontwikkelde de boerderijen zich hier bij ons meestal tot het gekende lang-geveltype. Soms was de vooruitgang groter en werden

begin van de 19e eeuw bepaald niet goed uit met de landbouw in Europa. Vele duizenden Europeanen emigreerden toentertijd naar Amerika waar de vruchtbare gronden zagezegd voor het grijpen lagen. De wetenschap stond intussen ook niet stil. De Engelsman Davy noemde de nieuwe wetenschap 'landbouwscheikunde' en deed onderzoeken naar het waarom van de goede of slechte plantengroei. Men ontdekte dat er voor de groei van planten bepaalde zouten nodig waren en ondervond men het belang van stikstof in de plantenvoeding.

Omstreeks 1830 werd de eerste kunstmest, zij het dan van natuurlijke oorsprong, in ons land ingevoerd. Vanuit Chili werd de zogenaamde 'chilisalpeter' (NaNO_3 = natriumnitraat) ingevoerd, een mineraal natuurproduct dat ca 15% goed oplosbare stikstof bevat. In Chili komt deze kunstmest in regenloze gebieden voor in lagen van 0.5 tot 3 meter dik. De ruwe grondstof, 'caliche' genoemd, is na

enkele eenvoudige bewerkingen een goede meststof. Chilisalpeter is erg giftig en zeer brandbaar, zodat er in het begin veel ongevallen mee gebeurden. Toch zag men het nieuwe product als een wondermiddel, zeker bij royaal gebruik op de weilanden.

In 1840 verscheen het boek 'De scheikunde toegepast op de landbouw en voedingsleer' van de Duitser Baron Justus von Liebig. Dit zorgde voor de grote ommekeer. Hij verklaarde de precieze rol die de minerale voedingselementen als kalium, natrium, magnesium, calcium, fosfor, zwavel en stikstof hadden bij de opbouw van de planten. In zijn boek vertelt hij ook dat als de scheikunde er niet in slaagt de uitgemergelde akkers van de nodige mineralen te voorzien, er een nooit geziene hongersnood zou komen.

Men stond aanvankelijk zeer wantrouwig tegenover deze nieuwe ideeën, maar de hongersnood van 1847 gaf de beslissende duw in de goede richting. In 1850 kwam het zogenaamde superfosfaat tot ontwikkeling, een beendermeel dat met zwavelzuur was behandeld. In 1860 begon de productie van kali-meststoffen uit afvalbergen van de zoutmijnen, en in 1880 vond men een tweede fosfaatmeststof, de zgn. Thomasslakken, een bijproduct van de staalovens.

In deze beginperiode van de kunstmest moet men toch ook nog een echte meststof vermelden die vanaf 1875 ingevoerd werd, die we trouwens nu nog kennen, nl. de guano. Tegenover Peru, in de Stille Oceaan liggen een zestal dorre, alleen door vogels bewoonde eilanden, waar het praktisch nooit regent. Maar ze liggen wel in zeer visrijke wateren, die ontelbare vogelsoorten aantrekken, zoals pelikanen, albatrossen en vooral aalscholvers. Sinds eeuwen deponeren deze vogels op de kliffen hun uitwerpselen die door het extreme klimaat uitdroogden en zich tot metersdikke lagen ophoopten. In zakken van sterke jute werd dit product met ganse scheepsladingen naar Europa vervoerd.

Maar de kostprijs was erg hoog voor de gewone boer, zodat het nieuwe product maar in kleine hoeveelheden werd toegepast en per kruiwagen of per hondskar bij de dephouder, meestal een boer die brood zag in deze meststof, werd afgehaald. De gekochte guano was niet zonder meer bruikbaar, maar moest eerst verkruimeld worden, door middel van een platte schop of door er met de klompen op te trappelen. Guano heeft niet lang een belangrijke rol gespeeld in de landbouw. Toen de kunstmest algemener werd en beterkoop, kwam er snel een einde aan de meststof uit Peru.

Het gebruik van kunstmest kwam maar zeer moei-

zaam op gang, te wijten aan het wantrouwen van de boeren, de gebrekkige productie en distributie, en natuurlijk ook omwille van de hoge kostprijs. Na loop der jaren echter werd kunstmest algemeen en overal gebruikt, zodanig zelfs dat onze generatie de negatieve gevolgen ervan moet oplossen: vervuilde waterlopen en ondrinkbaar grondwater.

VAN DE MESTHOOP NAAR DE AKKER

Keren wij terug naar onze stalmest. Bij een potstal moest er maar eenmaal of hoogstens enkele malen per jaar de mest afgevoerd worden. Toen er verharde vloeren kwamen in de stallingen moest er vooral in de winterse stalperiode elke dag op de stal 'gesjommeld' worden. Het met uitwerpselen vermengde stro moest met de kruiwagen afgevoerd worden naar de mesthoop. De kruiwagens van begin 1900 waren nog niet die zacht-lopende ijzeren bakken op een luchtband, maar zware lange houten karren met een houten wiel met ijzeren band. Om de last wat te verlichten was er aan de 'burgen' een riem gemaakt die over de schouder werd geslagen. Het was zwaar werk om elke dag de koeien te 'strooien'.

Een mesthoop moest goed 'opgezet' worden om de mest beter te laten vergaan. Goed verteerd mest werd sneller door de grond opgenomen. In de mesthoop ontstonden bij het verteren hoge temperaturen die er mede voor zorgden dat onkruidzaden die zich in het stalstrooisel bevonden gedood werden. In de mesthoop werden ook een hoop andere dingen gestopt die konden verteerd worden in de hoge temperatuur. Zo werd bijvoorbeeld na het kalven de nageboorte ook onder de mest gestopt.

Tweemaal per jaar moest er mest 'gevaren' worden, eenmaal in de herfst en eenmaal in het vroege voorjaar, voor het ploegen. Dit was hard labeur, tenminste tot aan de mechanisering met tractor, meststrooier en voorlader. Tot het einde van de jaren '50 was het 'mestrijden' een van de zwaarste en vuilste aangelegenheden op de boerderij. Het was allemaal handwerk. Het paard werd in de mestkar of 'èèrdkar', een vrij korte wagen met hoge zijplanken, gespannen en naast de mesthoop geplaatst. Staande op de mesthoop, of in de natte smurrie op de bodem van de mestkuil, moest de boer of de knecht met de riek de samengekoekte dampende mest op de kar stapelen. Wanneer de mesthoop eenmaal geopend was, kwamen er wolken damp vrij uit de gistende massa. 'Men kon elkaar soms niet zien staan van de wasem', zei me een boer.

Was de kar hoog opgeladen, dan trok men naar de te bemesten akker, waar men met een 'mesthaak', een riek met haaks geplooid tanden, de mest van de kar trok en op regelmatige afstand op hoopjes op zette, meestal zo'n 6 stappen in elke richting. De best verteerde mest, onder uit de hoop of kuil, was bestemd voor het bietenland. Het was van belang, om de verdamping van de ammoniak te vermijden, dat de hoopjes zo snel mogelijk 'verwerkt' werden. Indien dit niet mogelijk was en de mest moest een paar dagen op het land blijven liggen, dan werden de mesthoopjes met grond afgedekt. Wanneer gans de akker aldus met mesthoopjes bezaaid was, kon men met het 'mestbreiden' beginnen. Met een riek werd de mest gelijkmatig over de akker verspreid. Daarna kon het ploegen beginnen.

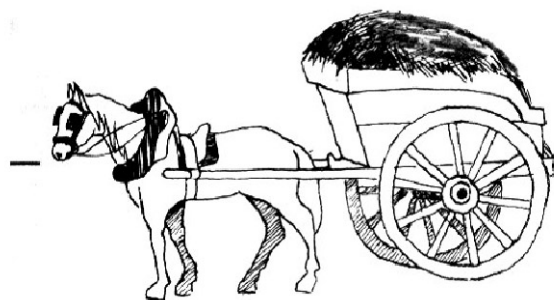
Toen de tractor zijn intrede deed op de boerderij, kwamen er ook hulpmiddelen om het uitrijden van mest te vergemakkelijken. Ook in de stallen veranderde het een en ander. De dieren kwamen vaak niet meer op stro te staan, maar op een kale grond of op een rooster. De mest kwam in de aalput terecht en men had voornamelijk alleen nog vloeibare meststof. Maar de geschiedenis hiervan en de beschrijving van huidige mestsystemen (en -problemen) laten we graag over

aan de volgende generatie heemkundigen over, indien er die nog zullen zijn.

Bronnen: "De Natuurgids", Tijdschrift Nederlands Limburg, Jg 21, 1983, nr. 2-8

"De Vlaamsche landbouw in het verleden" 1942: Ir. Paul Lindemans
"De Kempen in de 19e en in 't begin der 20e eeuw" 1908 Prof. E. Vliebergh

Theo Dreesen
©Heemkundige Kring "Utersjank" Opoeteren

Natuurpunt zoekt grote daken

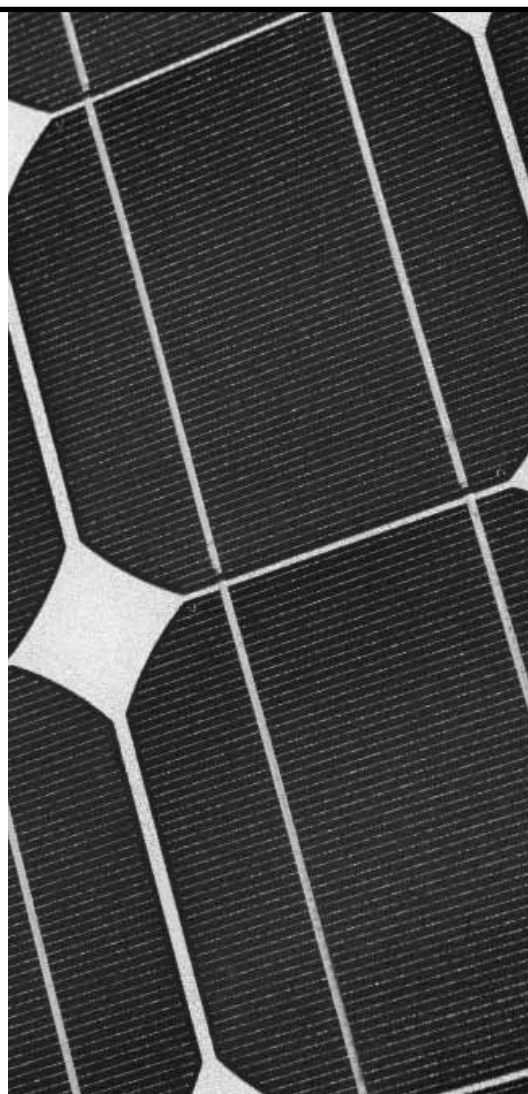
Vanwege Natuurpunt Nationaal ontvingen we een brief met enkele folders met betrekking tot het plaatsen van zonnepanelen. Onderstaand een samenvatting van deze brief, waarbij na lezing bij ons zich het idee ontwikkelt om zonnepanelen op het Wateringhuis te plaatsen.

Het project "Zonnen voor meer natuur" werd in 2009 een zeer groot succes. Niet minder dan 700 installaties werden effectief gerealiseerd. Daarmee was dit project niet een effectieve actie in het kader van onze klimaatwerking, maar was meteen ook een belangrijk fondsenwervingsproject.

In 2010 wil men verder gaan op dit elan. De subsidies voor zonnepanelen zijn wel fors gedaald, maar ook de prijzen van de panelen zijn fors gezakt. Met die boodschap willen we opnieuw mensen overtuigen om via Natuurpunt zonnepanelen te plaatsen op hun woning.

Begin 2010 breidden we een nieuw luik aan dit zonneproject nl. Het project "grote daken". Veel eigenaars van grote(re) gebouwen hebben geen interesse of middelen om te investeren in zonnepanelen. Linea Trovata is bereid dergelijke daken te huren om er zelf te investeren in een zonnepaneleninstallatie. Ook de eigenaar wint hierbij. Hij krijgt immers 25 jaar lang een huuropbrengst voor zijn dak en kan de stroom die op zijn wordt geproduceerd goedkoper aankopen. Natuurpunt start een zoektocht om dergelijke daken te vinden: scholen, KMO's, loodsen, ziekenhuizen, parochiezalen, rusthuizen, stallen, ...

Meer informatie vind je op www.natuurpunt.be/zonnen

Berkenzwam: EHBO -kit van Ötzi

Op 19 september 1991 wandelde een Duits echtpaar, Erika and Helmut Simon, in de Ötztaler Alpen, ergens op de grens tussen Oostenrijk en Italië. Bij hun terugweg besloten ze het wandelpad te verlaten en een kortere weg te nemen. In de verte bespeurden ze iets bruins. Ze dachten aanvankelijk aan achtergelaten afval maar bij nadere inspectie bleek het tot hun ontzetting om menselijke resten te gaan. Ze gingen ervan uit dat het om een onfortuinlijke bergbeklimmer ging die hier misschien een paar jaar geleden ongelukkig ten val was gekomen.

De daaropvolgende dagen probeerden Oostenrijkse teams het lichaam te bevrijden. Aangezien het nog half vastzat in bevroren ijs ging dit niet zonder slag of stoot. Bij de nogal onzorgvuldige berging werden toch verschillende resten van kledingstukken, een koperen bijl, vuurstenen pijlpunten ..... en ook twee lederen riempjes met daaraan de opgedroogde vruchtlichamen van de berkenzwam aangetroffen.

Aan de aard van zijn kleding en persoonlijke spullen werd het stilaan duidelijk dat het hier ging om een wel heel belangrijke vondst. Ötzi, zoals men de ijsman ging noemen, bleek zo'n 5000 jaar oud te zijn.

Tot in de twintigste eeuw werd de berkenzwam gebruikt voor medicinale doeleinden. Hij bezit een antibiotische en bloedstelpende werking. Bovendien bevinden zich in de berkenzwam toxische oliën die effectief zijn tegen darmparasieten.

Onderzoek toonde aan dat Ötzi zelf geplaagd werd door zweepwormen. Men vond eieren van deze parasiet in zijn darmen.

Het is toch opvallend dat men 5000 jaar geleden al op de hoogte was van de geneeskracht van deze zwam en hem dus als een soort voorloper van onze EHBO-kit meenam op zijn tocht door de bergen!

Bron: South Tyrol Museum of Archaeology , Bolzano , Italië

VARIA **FAMILIENIEUWS**

Op 18 januari overleed te Elsene op 82 jarige leeftijd ere-ambassadeur Wim Verkammen.

De plechtige eucharistieviering, gevolgd door de begrafenis op het kerkhof van Schaarbeek had in alle intimiteit plaats.

Wim was van 1956 tot 1959 gemeentesecretaris in zijn geboortedorp Lommel. In 1958 werd hij de eerste voorzitter van de Wielewaal afdeling Lommel (thans Natuurpunt Noord-Limburg), die toen door Gène Wellens en enkele andere natuurvrienden werd opgericht.

In 1959 verliet Wim echter Lommel definitief voor zijn diplomatieke carrière. Hij was achtereenvolgens Belgisch ambassadeur in Den Haag, Beiroet, Bagdad, Luxemburg, Rotterdam en Boedapest. Ondanks zijn diplomatieke loopbaan in het buitenland bleef Wim zeer verbonden met onze Wielewaalafdeling. Via onze "Zonnedaaw" waarop hij tot aan zijn dood steeds geabonneerd is geweest, volgde hij het wel en wee van onze, en zijn "oude" vereniging.

Telkens wanneer Wim in Lommel op verlof kwam, zocht hij contact met Gène en zijn vroegere vogelvrienden en zelfs tijdens de jubileumviering van onze vereniging op het stadhuis kwam Wim verrassend opduiken.

Aan zijn vrouw en familie betuigen wij ons diep medeleven.

Degenen, die graag per mail willen herinnerd worden aan onze activiteiten, gelieve dit kenbaar te maken op het mail-adres: wateringshuis@telenet.be

Dit ledenblad, Zonnedauw, is sinds enige tijd tevens digitaal te lezen op onze website www.natuurpunt-noordlimburg.be. Indien er mensen zijn die zodoende geen behoefte hebben aan een papieren versie van Zonnedauw, gelieve dit tevens op dit mailadres te laten weten. Het is alleszins papiersparend, denk boomsparend, en dus milieuvriendelijk.

NATUURLIJK EEN VERHAAL...

Weet u hoe de regenboog is ontstaan en waarom er zoveel kleuren in de regenboog zitten? Ruzie bij mensen en dieren kennen we allemaal, maar wist u dat de aanleiding tot het ontstaan van de regenboog gelegen is in een ruzie tussen de kleuren van onze aardbol? Luister hoe de zon de ruzie beëindigde:

Lang, heel lang geleden was er eens een koningin die veel van haar prachtige, kleurrijke tuin hield. Het meest genoot ze wanneer het zonlicht speelde met de verschillende kleuren. Wat vond ze het prachtig als het doorzichtige geel van de ochtendzon op de teunisbloem scheen. Haar hart juichte van de lentezon op de tere groene kleuren van de ontluikende boomblaadjes. Maar het allermooiste was misschien wel het gespikkelde zonlicht door de bladeren van de bomen op de witte schermen van het manshoge fluitenkruid. Toen ze op een mooie herfstdag onder de rode beuk liep die door de zon bijna in brand leek te staan, riep ze verrukt uit: "Oh, misschien is rood wel de mooiste kleur als ze door de zon beschenen wordt." Tot haar verbazing hoorde ze daarop een zacht en verdrietig stemmetje van de paarse aster die zei "koningin, vindt u mijn paarse kleur niet mooier? Ik ben zo zacht, zo helder van kleur, ik lijk wel bijna lila als de zon mij verlicht. Is mijn kleur niet mooier dan het rood van de beuk?" "Ach, aster," sprak de koningin glimlachend, "ik vind alle kleuren mooi, gelukkig dat er zo veel kleuren zijn, anders is het zo saai in de wereld". Maar de geest was uit de fles. Vanaf die dag ruzieden de kleuren uit de tuin van de koningin wie de mooiste was. "Ik ben de belangrijkste" sprak groen hooghartig, "kijk om je heen en zie dat de meest voorkomende kleur groen is". Hierop lachte geel heel hard en riep uit: "domkoppen, ik ben belangrijker, de zon is geel en zonder de zon is er geen leven mogelijk. En tel eens na, de meeste bloemen op de wereld zijn geel": "Ho, ho,", zei het water uit de vijver, "je hebt niet goed gekeken, ik kom het meeste voor. Kijk om je heen, het water is blauw, net als de zee, de rivieren en de lucht en vergeet ook niet alle blauwe bloemen". Daarop fluisterde paars "jullie komen wel veel voor,

maar het gaat er om welke de mooiste is. Omdat ik zo teer en zeldzaam ben, denk ik dat ik de meest zuivere en mooiste kleur ben." Er ontstond een hevig gekrakeel, waarbij rood uitriep, dat rood bij de mensen de voorkeur had omdat zij in vervoering raken door de rode luchten 's morgens bij zonsopgang en 's avonds bij zonsondergang.

Toen de kleuren even stil waren om op adem te komen, ontdekten ze vol ontzag de inktzwarte onweerswolken die dreigend op kwamen zetten. Ze wisten dat ze weldra gebukt zouden gaan onder het geweld van hagelbuien, striemende regens, bliksem en donder. Angstig kropen de kleuren bij elkaar om beschutting te zoeken tegen het naderende onheil. En juist op dat moment scheen de zon net boven de donkere wolken op de kleuren en sprak luid: "Dwazen! Jullie zijn allemaal bijzonder, sterker nog, samen zijn jullie oogverblindend mooi!" De kleuren keken naar elkaar en zagen dat de zon gelijk had, wat waren ze uniek, zo naast elkaar. Ze vroegen aan de zon om hen te behoeden voor verdere ruzies en hen te herinneren aan dit speciale moment. Dat wilde de zon wel, maar hij vond dat het wel bijzonder moest blijven. Daarom schijnt de zon alleen op deze speciale manier op de kleuren, namelijk als er regen of onweer dreigt, waardoor de kleuren aan de hemel weerspiegelen als een ronde kleurrijke boog, die we regenboog zijn gaan noemen. En die schoonheid is slechts van korte duur.

Meestal als de zon op een donkere regenwolk schijnt zien we een regenboog. Dat komt omdat de zon door de regendruppels heen schijnt, waardoor het licht breekt en er een regenboog ontstaat. De kleuren hebben een vaste volgorde: rood, oranje, geel, groen, blauw en paars. Regenbogen hebben altijd tot de verbeelding gesproken, er bestaan talloze sprookjes en legendes. Een bekend voorbeeld is de Griekse mythe waarin de godin Iris de boodschappen van Hera via een regenboog naar de mensen brengt.

colofon

NATUURPUNT NOORD-LIMBURG

DOELSTELLINGEN:

- Stimuleren tot natuurbeleving en natuurstudie door vorming en natuur- en milieu-educatie (natuuruitstappen, voordrachten, dia-voorstellingen, cursussen, natuurreizen, onderzoek en inventarisatie van dier- en plantensoorten).
- Aandacht voor landschapszorg en milieubeleid.
- Actieve inzet voor natuurbehoud door het beheren, aankopen en uitbouwen van natuurreservaten in Noord-Limburg:
  - de Vloeiweiden in de Watering in Lommel-Kolonie,
  - de Lommelse heidegebieden: de Riebos, de Blekerheide, de Heuvelse heide en de Kattenbosserheide,
  - de Tip, het dendrologisch park in Lommel-Kerkhoven,
  - het Plat in Overpelt
  - de Dommelvallei in Hechtel-Eksel, Peer en Overpelt
  - de Veewei in Hechtel-Eksel.

LIDMAATSCHAP:

NATUURPUNT: 24 euro per gezin

U ontvangt per jaar vijf keer het nationaal tijdschrift "NATUUR. BLAD" en daarenboven vier keer ons afdelingsblad "ZONNEDA UW".

ABONNEMENTEN:

Ieder lid van NATUURPUNT kan zich facultatief abonneren op:

- "NATUUR.FOCUS", het natuurhistorisch tijdschrift dat vier keer per jaar verschijnt voor 8,5 euro,
- "NATUUR.ORIOLUS", het vogeltijdschrift voor Vlaanderen dat ook vier keer per jaar verschijnt voor 8,5 euro.

Wie zich abonneert op NATUUR.FOCUS en ook op NATUUR.ORIOLUS betaalt 14,5 euro (in plaats van 2 x 8,5 euro).

"ZONNEDA UW", het tijdschrift van Natuurpunt afdeling Noord-Limburg (Lommel en Overpelt) dat eveneens vier maal per jaar verschijnt. Enkel voor leden buiten onze regio 7,5 euro.

LID- en ABONNEMENTSGELDEN:

kunnen als volgt worden overgeschreven:
Lidgeld NATUURPUNT en eventueel op NATUUR.FOCUS en/of NATUUR.ORIOLUS op :rek. nr.: 230-0044233-21 t.n.v. Natuurpunt vzw Abonnement op ZONNEDA UW:rek. nr.: 456-1122981-39 t.n.v. Natuurpunt Noord-Limburg

ZONNEDA UW:

Driemaandelijks contactblad uitgegeven door NATUURPUNT Afdeling Noord-Limburg (Lommel en Overpelt).

MET DANK:

Iedereen die deze zonneda uw heeft geholpen tot stand te komen. **Natuurpunt Noord-Limburg dankt allen die met hun financiële bijdrage in ruil voor publiciteit de uitgave van ons ledenblad ZONNEDA UW ondersteunen.**

Oplage 610 ex.

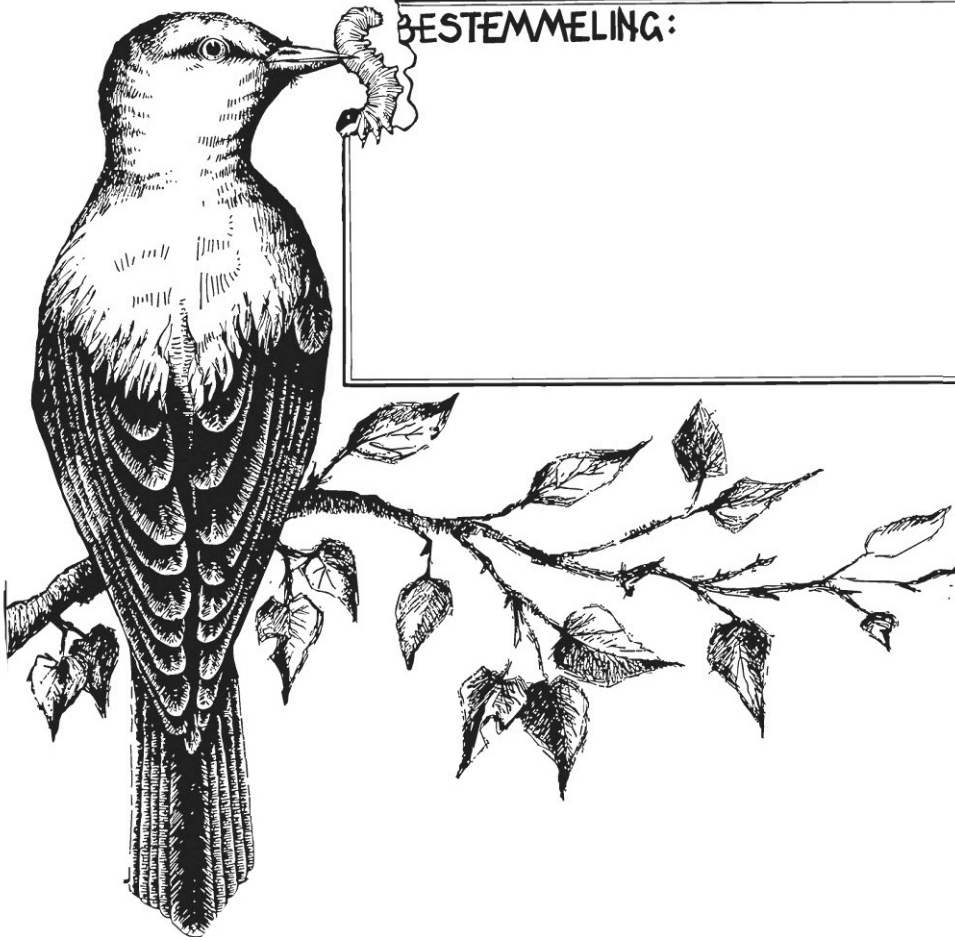

België - Belgique
P.B.
3900 OVERPELT
12/2678

P808288

Natuurpunt, Vereniging voor natuur en landschap in Vlaanderen

Ledenadministratie: Leon Plessers - Pater Vanduffelstraat 5 bus 2 - 3900 Overpelt - 0472883814
V.U. Paul Verheyen - Kleinmolenstraat 8 - 3910 Neerpelt - 011640222

design by **star** design